

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช) จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีและหลักการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ในหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน
 - 1.1 ความหมาย และความสำคัญของโรงเรียนเอกชน
 - 1.2 การบริหารงานโรงเรียนเอกชน
 - 1.3 โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนเอกชน
 - 1.4 ขอบข่ายการบริหารงานโรงเรียนเอกชน
2. การบริหารงานวิชาการ
 - 2.1 ความหมาย และความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ
 - 2.2 กระบวนการบริหารงานวิชาการ
 - 2.3 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ
3. สภาพ และปัญหา การบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน
 - 3.1 ความหมายของสภาพ และปัญหา
 - 3.2 สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน
 - 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
 - 2) การจัดการเรียนการสอน
 - 3) การวัดผลและประเมินผลการศึกษา
 - 4) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน

1. ความหมายและความสำคัญของโรงเรียนเอกชน

1.1 ความหมายของโรงเรียนเอกชน

จรัส นองมาก (2544, หน้า 16) กล่าวว่า โรงเรียนเอกชน เป็นสถานศึกษาที่มีความคล่องตัวและรวดเร็วในการตัดสินใจ เป็นการบริหารเชิงธุรกิจจึงต้องบริหารอย่างมีประสิทธิภาพให้คุ้มค่าการลงทุน เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและมีคุณภาพที่น่าพอใจ

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2554, หน้า 2) พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ได้กล่าวถึงความหมายของโรงเรียนเอกชนไว้ในมาตรา 4 ดังนี้ โรงเรียน หมายความว่า สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนนอกในระบบ หรือโรงเรียนนอกระบบ ที่มีใช้เป็นสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

จากแนวคิดที่กล่าวมาสรุปได้ว่า โรงเรียนเอกชน หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบที่มีใช้เป็นสถาบันอุดมศึกษา มีการบริหารงานในเชิงธุรกิจ โดยบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554

1.2 ความสำคัญของโรงเรียนเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541, หน้า 1) กล่าวว่า การจัดการศึกษาเอกชนในประเทศไทย มีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาของชาติ เพราะช่วยแบ่งเบาภาระการจัดการศึกษาของรัฐเป็นอย่างมาก ในการจัดการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา รวมทั้งการศึกษานอกระบบ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนเอกชนต้องเร่งพัฒนาโรงเรียน เพื่อรองรับผู้มารับบริการทางการศึกษา

สำนักพัฒนากฎหมายทางการศึกษา (2548, คำนำ) กล่าวว่า ในด้านการศึกษาประเทศไทยกำลังเร่งดำเนินการปฏิรูปการศึกษาโดยให้ภาคเอกชน องค์กรเอกชน และชุมชนเข้ามามีบทบาทในการบริการและจัดการศึกษาของประเทศให้มากขึ้น และเป้าหมายคือ ให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาคโดยรัฐสนับสนุนให้ภาคเอกชนซึ่งมีการบริหารจัดการที่เป็นอิสระและคล่องตัวกว่าภาครัฐเป็นผู้นำในการส่งออกทางการศึกษา โดยมีรัฐเป็นผู้เจรจาต่อรองและสนับสนุน เพื่อให้ศักยภาพการบริหารและจัดการศึกษาของภาคเอกชนเป็นไปอย่างมีคุณภาพ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550, หน้า 1) กล่าวว่า การจัดการศึกษาของเอกชนนั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาคนและประเทศชาติสามารถช่วยแบ่งเบาภาระในการจัดการศึกษาของชาติได้เป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้รัฐจึงได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาเอกชนและมีนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาตลาดมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้มีการกำหนดไว้ในกฎหมายสำคัญคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

เอกชน และในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดหลักการสำคัญประการหนึ่งของการจัดการศึกษา คือ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

จากแนวคิดที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การศึกษาเอกชนนับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาคนและประเทศชาติสามารถช่วยแบ่งเบาภาระในการจัดการศึกษาของชาติได้เป็นอย่างมาก ตามแนวทางที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้คือ จัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. การบริหารงานโรงเรียนเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545, หน้า 26-28) กล่าวว่า การจัดการศึกษาเอกชนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ไว้ในมาตราต่างๆ ดังนี้ มาตรา 43 ว่าการบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระโดยมีการกำกับติดตาม กระเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐและต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ มาตรา 44 ให้สถานศึกษาเอกชน ตามมาตรา 18(2) เป็นนิติบุคคล และมีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กร ชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ มาตรา 46 รัฐต้องให้การสนับสนุนด้วยเงินอุดหนุน การลดหย่อน หรือการยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อื่นที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาเอกชน ตามความเหมาะสมรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานและสามารถพึ่งตนเองได้

พินิตา พวงทอง (2550, หน้า 28) ได้รวบรวมขอบข่ายในการบริหารงานโรงเรียนเพื่อให้บรรลุคุณลักษณะของโรงเรียนที่มีคุณภาพ ที่เรียกว่ามาตรฐานคุณภาพโรงเรียนเอกชนไว้ 6 ประการ ดังนี้ 1) งานวิชาการ เป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงานของโรงเรียนไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ 2) งานกิจกรรมนักเรียน หมายถึง งานบริการนักเรียน และกิจกรรมนักเรียนการจัดบริการให้นักเรียนเพื่อให้เกิดความสะดวก ปลอดภัย และให้ผลเต็มที่ต่อการเพิ่มพูนความสมบูรณ์ และประสบการณ์ชีวิตโดยตรงแก่นักเรียนเป็นอย่างดีและทั่วถึง 3) งานบริหารบุคลากร หมายถึง การจัดและดำเนินการเกี่ยวกับนโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับบุคลากรในโรงเรียน เป็นการปฏิบัติเพื่อให้ได้บุคลากรที่มีคุณภาพ 4) งานบริหารธุรการและการเงิน เป็นกลไกที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้โรงเรียนดำเนินงานไปได้สำเร็จลุล่วงตามจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่ต้องการ 5) งานด้านความสัมพันธ์ชุมชน เป็นงานที่ช่วยส่งเสริมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้สอดคล้องและสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ เป็นความร่วมมือและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และ 6) งานบริหารอาคารและ

สถานที่ เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยส่งเสริม และเกื้อกูลด้านอื่นๆ ของโรงเรียนโดยเฉพาะการเรียนการสอน ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการได้เป็นอย่างดี

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2554, ย่อหน้า 1) กล่าวว่า การศึกษา เป็นปัจจัยและเป็นพลังอำนาจที่สำคัญในการสร้างชาติให้เกิดความเข้มแข็ง เกิดศักยภาพในการแข่งขันกับนานาประเทศได้ และพลังอำนาจของชาติยุคปัจจุบันจะขึ้นอยู่กับศักยภาพและคุณภาพของคน เป็นสำคัญ การศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของประเทศชาติ

จากแนวคิดที่กล่าวว่า สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้สนับสนุนให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรัฐจะช่วยเหลือ สนับสนุน ด้านการเงิน การลดหย่อนยกเว้นภาษีสิทธิประโยชน์อื่นที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาเอกชน ส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ เพื่อให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐาน ในการดำเนินกิจการของสถานศึกษาเอกชน จะต้องเป็นนิติบุคคลและมีคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กร ชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ

3. โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2555, หน้า 8-9) มาตรา 14 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการโดยมีเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนซึ่งมีฐานะเป็นอธิบดีและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการพนักงานและลูกจ้าง และรับผิดชอบการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีอำนาจหน้าที่ 7 ประการดังนี้ 1) รับผิดชอบงานธุรการ และสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ 2) เสนอนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการศึกษาเอกชนต่อคณะกรรมการ 3) ส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ การประกันคุณภาพ การวิจัย และพัฒนาเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาเอกชน 4) รับผิดชอบการดำเนินการเกี่ยวกับกองทุน 5) ดำเนินการจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาเอกชนตามมาตรการที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา 13 (4) 6) เป็นศูนย์ส่งเสริมสนับสนุนข้อมูล และทะเบียนกลางทางการศึกษาเอกชนตลอดจนติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาเอกชน และ 7) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย ดังปรากฏระบบโครงสร้างการบริหารการศึกษาดังภาพ 2

ภาพ 2 โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนเอกชน

ที่มา : (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2549, หน้า 10)

จากโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนที่กล่าวมา ได้จัดให้โรงเรียนเอกชนเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่ดูแลในด้านต่างๆ อยู่ภายใต้ การกำกับในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยมีสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเป็นองค์กรหลักที่มีประสิทธิภาพในการประสานงานส่งเสริมและสนับสนุน การศึกษาเอกชนให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ มีศักยภาพสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

4. ขอบข่ายการบริหารงานโรงเรียนเอกชน

ธีระพร อายุวัฒน์ (2552, หน้า 81-82) กล่าวว่า ความสำเร็จของสถานศึกษา อยู่ที่การบริหารงานวิชาการ ซึ่งงานวิชาการของโรงเรียนมีขอบข่ายที่กว้างมากโดยครอบคลุม ตั้งแต่ การวางแผนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ การดำเนินการจัดการเรียนการสอน ซึ่งใน เรื่องนี้มีนักการศึกษาและนักวิชาการให้ทัศนะเกี่ยวกับขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ดังนี้ เซอร์จิโอวานนี, และคนอื่นๆ (Sergiovanni, et al.) มีความเห็นว่า ขอบข่ายของงานวิชาการต้อง ประกอบด้วย 5 ประการ ดังนี้ 1) การปรัชญาทางการศึกษาขึ้นมาเพื่อปฏิบัติให้บรรลุ วัตถุประสงค์ 2) การจัดทำโครงการทางการศึกษาต่างๆ 3) การจัดให้มีการประเมินผลหลักสูตร และทักษะการเรียนการสอน 4) การสร้างบรรยากาศภายในสถานศึกษาให้พร้อมที่จะ เปลี่ยนแปลง และ 5) การจัดหาวัสดุสำหรับการเรียนการสอน

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552, หน้า 30) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการตาม กระบวนการปฏิรูปการเรียนการสอน ครอบคลุมใน 4 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) กระบวนการจัดการเรียนการสอน 3) การวัดผล และประเมินผล และ 4) การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้

แรมเซเยอร์, และคนอื่นๆ (Ramseryer, et al., 1995, p.18) กล่าวว่า ขอบข่าย ในการบริหารงานมี 8 ประการ ดังนี้ 1) พัฒนาการสอนและหลักการ 2) งานธุรการ การเงินและ การบริการต่างๆ ของสถานศึกษา 3) เป็นผู้นำชุมชนที่ตั้งอยู่ 4) งานบุคคล 5) งานอาคาร สถานที่ 6) จัดการรับส่งนักเรียน 7) จัดระบบบริหารสถานศึกษาให้ถูกต้อง และ 8) ขอบข่ายงาน บริหารงานบุคคล

คิมบรอต, และนันเนอร์รี่ (Kimbrough, & Nunnery, 1988, pp.96-129) ได้แบ่ง งานโรงเรียนออกเป็น 6 ประการ ดังนี้ 1) งานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 2) งานด้าน หลักสูตรและการสอน 3) งานบริหารกิจการนักเรียน 4) งานบริหารงานบุคลากร 5) งานอาคาร สถานที่ และ 6) งานงบประมาณและธุรการ

จากแนวคิดที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ขอบข่ายภารกิจงานบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนมุ่งกระจายอำนาจเพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนา หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งเป็นปัจจัยเกื้อหนุนการ

พัฒนาคุณภาพนักเรียนชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ ผู้บริหาร และครูผู้สอนของโรงเรียนเอกชนจะต้องทราบเรื่องงานด้านวิชาการ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการให้เป็นไปตามความต้องการ โดยคำนึงถึงคุณภาพของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ

การบริหารงานวิชาการ

1. ความหมายและความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

1.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

ชาญไกร กนกกังวานโรจน์ (2542, หน้า 18) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ อบรม ศีลธรรม จรรยา และความประพฤติของนักเรียน ตลอดจนการปรับปรุงพัฒนา การเรียนการสอนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพ

พิชัย เสี่ยงมจิตต์ (2542, หน้า 3) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ที่จะนำทรัพยากรในการบริหารมาประกอบการ ตามการบริหารในการจัดกิจกรรมการพัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2542, หน้า 60) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานทุกประเภทที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนของครู และนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

กมล ภูประเสริฐ (2545, หน้า 6) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา

รุจีร์ ภูสาระ, และจันทราณี สงวนนาม (2546, หน้า 56) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

วินิจ เกตุขำ (2546, หน้า 1) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในโรงเรียน หรือสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการเรียนการสอนเกิดผลดี มีประสิทธิภาพ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552, หน้า 30) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลให้ดีขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

จอร์ตัน (Gorton, 1983, pp. 158-164) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา และปรับปรุงแก้ไขการเรียน การสอนของนักเรียนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งได้แก่ งานด้านหลักสูตร การจัด แผนการเรียน การจัดตารางการเรียนการสอน การจัดครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการ การวัดผลและประเมินผล รวมถึงการนิเทศการสอน

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกชนิด ในโรงเรียนเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนที่ก่อให้เกิดการ เรียนรู้ เพื่อให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพและให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

1.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

สันติ เหล่าประทาย (2544, หน้า 31) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของ สถานศึกษา งานวิชาการเป็นสิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องรับผิดชอบ และเป็นผู้นำทางวิชาการโดย ทำงานร่วมกับครู ให้คำแนะนำและประสานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ กระจายอำนาจ และมอบหมายความรับผิดชอบให้ครูทุกคน การสร้างขวัญและกำลังใจให้ทุก คนทำงานด้วยความเต็มใจ ผู้บริหารต้องตระหนักอยู่เสมอว่า การบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนนั้นมียุทธศาสตร์ประกอบหลายอย่าง ซึ่งนอกจากการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนแล้วนั้น ยังมีการจัดกิจกรรม จัดประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ทางวิชาการและประสบการณ์จริง การฝึกทักษะในการประกอบอาชีพของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพสูง บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และส่งเสริมงานวิชาการของโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ คือ ครู อาจารย์ และผู้บริหารนั่นเอง

รุจิรี ภูสาระ, และจันทราณี สงวนนาม (2546, หน้า 56) กล่าวว่า การบริหาร งานวิชาการ เป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร การศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ส่วนการบริหารงานด้านอื่นๆ แม้มี ความสำคัญเช่นเดียวกันแต่ก็เป็นเพียงส่วนเสริม สนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจะต้องสนับสนุนให้ครูจัด กิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

สันติ บุญภิรมย์ (2552, หน้า 13,22) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็น การบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิดทุกประเภทที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการบริหาร สิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไป อย่างราบรื่น เปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ไปหล่อเลี้ยงหัวใจ การบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญ ที่สุดของงานวิชาการที่สามารถทำให้งานวิชาการเกิดผลวัดอยู่ตลอดเวลา ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณภาพของการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดไป งานวิชาการ เป็นงานหลักที่ สำคัญยิ่งของการบริหารการศึกษา เพราะเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการให้ความรู้ โดยไม่มี เจตนาที่จะโน้มน้าวชักจูงใจให้ต้องเชื่อ เนื้อหาของการสอนในสังคมประชาธิปไตยนั้น ผู้เรียน

อาจจะโต้แย้งและไม่เห็นด้วยหากมีความเห็นเพียงพอและดีกว่า ทั้งนี้เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหนึ่งที่ตั้งอยู่ในขอบข่ายและภารกิจของการบริหารการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 1-2) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐาน และคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อมอยู่ที่ลักษณะของงานนั้น

เบสต์ (Best, 1986, p. 142) กล่าวว่า ความสำคัญของงานวิชาการมีอยู่ด้วยกัน 7 ประการ ดังนี้ 1) การวางแผนการบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารหลักสูตร 3) การบริหารการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียน 4) การบริหารการนิเทศ 5) การพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ 6) การบริหารข้อมูลระบบสารสนเทศ และ 7) การพัฒนาการวิจัย วัตถุประสงค์ ประเมินผล และรายงานผล

จากแนวคิดที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เป็นงานหลักทั้งในมุมของการบริหารและการปฏิบัติการของครู ถือว่าเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการจัดการศึกษาของหน่วยงานนั้นๆ เป็นอย่างดี คือมุ่งให้การเรียนการสอนของโรงเรียนประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ และมีคุณธรรมจริยธรรมที่สังคมต้องการตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ดังนั้นการบริหารงานวิชาการจึงมีความสำคัญยิ่งต่อการเรียนการสอนทั้งในโรงเรียน และนอกโรงเรียน

2. หลักการบริหารงานวิชาการ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552, หน้า 32) กล่าวว่า การบริหารจัดการของสถานศึกษา เอกชนซึ่งมีหน้าที่ให้บริการศึกษาแก่ประชาชน และต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งซึ่งเรียกว่า ธรรมภิบาล มาบูรณาการให้เข้ากับการดำเนินงานด้านต่างๆ การบริหารงานวิชาการ ก็ต้องมีหลักธรรมภิบาล คือ หลักความคุ้มค่า คือการได้ผลผลิตคุ้มค่าแก่การลงทุน นั่นคือ ผู้เรียนสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตร ไม่ลาออกกลางคัน เรียนเกินเวลา และช้ากว่ากำหนด หลักนิติธรรม หมายถึง ความถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ทุกคนต้องปฏิบัติเป็นไปในทางเดียวกัน

สันติ บุญภิรมย์ (2552, หน้า 37-38) กล่าวว่า หลักการบริหารงานวิชาการเป็นแนวทางในการดำเนินงานทางด้านวิชาการ ซึ่งผู้บริหารการศึกษาโดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาใช้ประกอบในการอ้างอิง และทำความเข้าใจให้ตรงกันกับครู ศึกษานิเทศก์ ดังนั้น

หลักการบริหารงานวิชาการตามข้อเสนอแนะของ ดร.ภิญโญ สาทร ซึ่งมีสาระสำคัญโดยสรุป 15 ประการ ดังนี้ 1) หลักสูตร ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ขอบข่าย เนื้อหา พร้อมทั้งเพิ่มเติมเนื้อหาในการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในรายวิชานั้นๆ 2) แบบเรียน และหนังสืออ่านประกอบ ตรวจสอบดูเนื้อหาว่าสอดคล้องกับหลักสูตรเพียงใด 3) ประมวลการสอน ควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม 4) ข้อสอบวิชาต่างๆ ต้องออกให้ครอบคลุมเนื้อหา 5) การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร สำหรับหลักสูตรเมื่อใช้เป็นระยะเวลาหนึ่ง จะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมและทันสมัยอยู่เสมอ 6) ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร และผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้ทรงคุณวุฒิ มาบรรยายให้ความรู้และแนวทางในการศึกษาเล่าเรียน 7) ครู คณาจารย์ในสถานศึกษา ได้ผลัดเปลี่ยนกันบรรยายพิเศษเป็นครั้งคราว เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้พิเศษเพิ่มเติม 8) จัดให้มีการวิเคราะห์ผลการสอนในรูปแบบต่างๆ เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน 9) ส่งเสริมการอ่าน หนังสือของผู้สอน 10) จัดประชุมทางวิชาการของคณะครูเพื่ออภิปรายปัญหาการเรียนการสอน ร่วมกัน 11) ผู้บริหารสถานศึกษาควรไปเยี่ยมห้องเรียนในขณะที่ผู้สอนกำลังทำการสอนและควรทำเป็นประจำ 12) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเชิญชวนผู้สอนที่มีประสบการณ์สูงได้เข้าไปเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อแนะนำการสอนให้กับครูผู้สอนใหม่ๆ 13) ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ควรสาธิตการสอนด้วยตนเอง 14) เมื่อหยุดเรียนปลายภาคเรียน ควรมีการสัมมนาผู้สอนและควรเรียนเชิญผู้สอนในสถานศึกษาอื่นๆ เข้าร่วมด้วยตามความเหมาะสม และ 15) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งผู้สอนไปร่วมประชุมและอบรมทางการสอนตามที่หน่วยงานต่างๆ จัดขึ้น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 6-7) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการมีหลักการ บริหาร 2 ประการ ดังนี้ 1) หลักแห่งประสิทธิภาพ หมายถึง การได้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นโดยไม่เพิ่ม การลงทุน นั่นคือ นักเรียนนักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตร โดยไม่ลาออกกลางคัน เรียนเกินเวลา และช้ากว่ากำหนด 2) หลักแห่งประสิทธิภาพ หมายถึง ผลผลิต ได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ นั่นคือ นักเรียนนักศึกษามีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ ทักษะ คุณภาพ และการจัดการได้

จากแนวคิดที่กล่าวมา สรุปได้ว่า หลักการบริหารงานวิชาการที่ดีนั้น สถานศึกษา ต้องรู้จักนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในการจัดการศึกษาเพื่อ เสริมสร้างความเข้มแข็งซึ่งเรียกว่า ธรรมภิบาลมาบูรณาการให้เข้ากับการดำเนินงานต่างๆ มี ทิศทางการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจน และไปในทิศทางเดียวกันโดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็น สำคัญ

3. ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

วินิจ เกตุขำ (2542, หน้า 1-2) ได้แบ่งขอบข่ายของงานวิชาการไว้ 6 ประการ ดังนี้ 1) งานเกี่ยวกับการบริหารครูอาจารย์ 2) งานเกี่ยวกับหลักสูตร 3) งานเกี่ยวกับการเรียน การสอน 4) งานเกี่ยวกับการสนับสนุนการเรียนการสอน 5) งานเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล การศึกษา และ 6) งานเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ชุมชน

รุจิรี ภู่อาระ, และจันทราณี สงวนนาม (2545, หน้า 59) กล่าวว่า เพื่อให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายตามหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจในขอบข่ายของงานบริหารวิชาการอย่างลึกซึ้ง โดยกำหนดเป็นขอบข่ายของงานวิชาการไว้ 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านหลักสูตรและกาบริหารหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการนิเทศภายใน 4) ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และ 5) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 32-33) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ 12 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 6) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) ด้านการนิเทศการศึกษา 8) ด้านการแนะแนวการศึกษา 9) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) ด้านส่งเสริมความรู้วิชาการแก่ชุมชน 11) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และ 12) ด้านการส่งเสริมสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ชุมศักดิ์ อันทรรัักษ์ (2546, หน้า 9) กล่าวว่า ขอบข่ายงานวิชาการมี 6 ประการ ดังนี้ 1) งานหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร 2) งานบริหารหลักสูตร 3) งานสื่อการสอนและนวัตกรรม 4) งานวัดผลและประเมินผล 5) งานนิเทศภายใน และ 6) งานส่งเสริมวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 31) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการมี 17 ประการ ดังนี้ 1) การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรสาระท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถานประกอบการ 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการ 16) การคัดเลือกหนังสือเรียนใช้ในสถานศึกษา และ 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552, หน้า 30) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการครอบคลุมใน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการวัดผลและประเมินผล และ 4) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้

สันติ บุญภิรมย์ (2552, หน้า 28-30) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ สรุปลงสาระสำคัญได้ 9 ประการ ดังนี้ 1) หลักสูตร 2) การเรียนการสอน 3) การประเมินผล 4) การนิเทศภายในสถานศึกษา 5) การพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ 6) การวิจัยและการพัฒนา 7) โครงการทางวิชาอื่น ๆ 8) ระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ และ 9) การประเมินผลทางวิชาการของสถานศึกษา

เบสท์ (Best, 1986, p.152) กล่าวว่า ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ มี 7 ประการ ดังนี้ 1) งานด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 2) งานด้านการเรียนการสอน 3) งานวัสดุอุปกรณ์ประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน 4) งานการบริหารห้องสมุด 5) งานการนิเทศครูผู้สอน 6) การอบรมพัฒนาบุคลากรในด้านวิชาการ และ 7) การศึกษาในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

เซอร์จิโอวานนี, และคนอื่นๆ (Sergiovanni, et al., 1991, p. 267) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการมี 5 ประการ ดังนี้ 1) การตั้งปรัชญาการศึกษาขึ้นมาและตั้งวัตถุประสงค์ในการบริหารงาน 2) จัดทำโครงการเพื่อให้การบริหารบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ 3) จัดให้มีการประเมินผลหลักสูตรและการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ 4) สร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้พร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลง และ 5) จัดหาวัสดุเพื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ

ไฮเดิล, และคีช (Haidle, & Keith, 1996, p. 94) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการมี 9 ประการ ดังนี้ 1) การนำหลักสูตรไปใช้ 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การจัดวัสดุอุปกรณ์ประกอบหลักสูตรและสื่อการสอน 4) การส่งเสริมการเรียนการสอน 5) การวัดผลและประเมินผล 6) การดำเนินงานเกี่ยวกับห้องสมุด 7) การนิเทศการสอน 8) การวางแผนการดำเนินงานและการกำหนดวิธีการดำเนินงาน และ 9) การประชุมอบรมทางด้านวิชาการ

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า ขอบข่ายงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญครอบคลุมงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนหรือสถานศึกษานับตั้งแต่งานด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน งานวัดผลประเมินผล งานพัฒนาบุคลากร งานนิเทศการเรียนการสอน งานประเมินโครงการ งานส่งเสริมการสอน งานวางแผน และกำหนดวิธีการดำเนินงาน งานห้องสมุด งานประชุมทางวิชาการ และได้เพิ่มในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร และครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช) จังหวัดเพชรบูรณ์ รวม 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการวัดผล ประเมินผลการศึกษา และ 4) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงมาตรฐานทางวิชาการของโรงเรียนเอกชน ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน

1. ความหมายของสภาพและปัญหา

1.1 ความหมายของสภาพ

สวาท ไจมาดี (2544, หน้า 5) กล่าวว่า สภาพ หมายถึง ความเป็นจริง สิ่งที่เป็นอยู่ สิ่งที่ได้ปฏิบัติ รวมถึงปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

อัปสร สุรโชติ (2544, หน้า 7) กล่าวว่า สภาพ หมายถึง ระดับของการปฏิบัติงาน

คมกฤษ คัมภีรานนท์ (2546, หน้า 7) กล่าวว่า สภาพ หมายถึง สภาวะที่เป็นจริงเกี่ยวกับการดำเนินการบริหาร

ทวน เทียงเจริญ (2546, หน้า 9) กล่าวว่า สภาพ หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานที่เป็นจริงเกี่ยวกับการบริหาร

บุญเลิศ รอดเชื้อ (2546, หน้า 7) กล่าวว่า สภาพ หมายถึง สภาพที่พบ หรือที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเกี่ยวกับการบริหาร

ราชบัณฑิตยสถาน (2556, หน้า 1164) กล่าวว่า สภาพ หมายถึง ความเป็นเอง ตามธรรมชาติหรือตามธรรมชาติ เช่น สภาพความเป็นอยู่ สภาพดินฟ้า อากาศ ลักษณะในตัวเอง

สเตียร์, และ พอร์ตเตอร์ (Steers, & Porter, 1991, p. 245) กล่าวว่า สภาพ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นจากความสมดุลภายใน ที่ทำให้แต่ละบุคคล ต้องการดำเนินการในลักษณะต่างๆ เพื่อให้สภาพมีความสมดุลตามปกติ

ฮอดกิ้นสัน (Hodgkinson, 1991, p.94) กล่าวว่า สภาพ หมายถึง สิ่งที่เป็นอยู่ ดำรงอยู่ หรือคงอยู่ในปัจจุบัน ที่มีความสอดคล้องกันและมีความสมดุลกัน

สรุปความว่า สภาพ หมายถึง สภาวะความเป็นจริงในปัจจุบันที่เกิดขึ้นเอง หรือที่เป็นอยู่ในการดำเนินงานด้านต่างๆ รวมถึงปัญหา อุปสรรคที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

1.2 ความหมายของปัญหา

สวาท ไจมาดี (2544, หน้า 5) กล่าวว่า ปัญหา หมายถึง อุปสรรค ข้อขัดข้องในการจัดหาสนับสนุนหรืออำนวยความสะดวกในด้านสื่อและวัสดุอุปกรณ์ แหล่งวิทยากร และการนิเทศแก่ครูผู้สอน

อัปสร สุรโชติ (2544, หน้า 7) กล่าวว่า ปัญหา หมายถึง อุปสรรค หรือความขัดข้องที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน

สุรพล พุฒคำ (2546, หน้า 8) กล่าวว่า ปัญหา หมายถึง ความสลับซับซ้อนของสภาพการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ซึ่งอาจจะสอดคล้องกับสถานการณ์เพียงบางสถานการณ์หรือหลายสถานการณ์ในเวลาเดียวกันก็ได้

บุญเลิศ รอดเชื้อ (2546, หน้า 7) กล่าวว่า ปัญหา หมายถึง สภาพที่พบหรือที่เป็นอยู่อันเป็นอุปสรรคหรือขัดข้องต่อการบริหารงาน

ราชบัณฑิตยสถาน (2556, หน้า 733) กล่าวว่า ปัญหา หมายถึง ข้อสงสัย ข้อขัดข้อง เช่น ทำได้โดยไม่มีปัญหา คำถาม ข้อที่ควรถาม เช่น ตอบปัญหา ข้อที่ต้องพิจารณาแก้ไข เช่น ปัญหาเฉพาะหน้า ปัญหาทางการเมือง ปัญหาโลกแตก ปัญหาที่หาข้อยุติไม่ได้

ฮอย, และมิสเกล (Hoy, & Miskel, 2001, p. 336) กล่าวว่า ปัญหา หมายถึง ความไม่พึงพอใจที่มีความจำเป็นต้องเอาใจใส่ดูแลหรือขาดการเอาใจใส่ดูแล และยังเป็นความแตกต่างของวิธีการแก้ปัญหา ปัญหาอาจจะนำไปสู่ หรืออาจไม่นำไปสู่การแก้ปัญหา และปัญหาอาจได้รับการแก้ปัญหาหรือไม่ได้รับการแก้ไขเมื่อวิธีการแก้ปัญหานั้นถูกนำไปให้

สรุปความว่า ปัญหา หมายถึง ข้อสงสัย ข้อขัดข้อง ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน อันเป็นอุปสรรค ต่อการบริหารงานวิชาการทำให้งานที่ทำไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน

2.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1) ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

บรรพต สุวรรณประเสริฐ (2544, หน้า 15) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่เลย และรวมถึงการผลิตออกเอกสารต่างๆ สำหรับผู้เรียน

อดิศักดิ์ สิงห์สิโว (2549, หน้า 157) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถประยุกต์ความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552, หน้า 41) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนของการตัดสินใจหาทางเลือกทางการเรียนการสอนให้เหมาะสม เพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทางการเรียนการสอนไปในทางที่ดีขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน และสถานศึกษา โดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

สงัด อุทรานันท์ (2552, หน้า 1) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การจัดทำหลักสูตร การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ดีขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคล และสภาพสังคม

บีเน, และคนอื่นๆ (Beane, et al., 1986, pp.34-35) สรุปความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้โดยใช้หลักเกณฑ์ความเป็นรูปธรรม ไปสู่นามธรรม และจากการยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง ไปสู่การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไว้ 4 ประการ ดังนี้ 1) ผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกระบวนการจัดการศึกษา 2) โครงการหรือแผนการในการจัดการศึกษา 3) การเรียนรู้ที่กำหนดไว้อย่างมีความหมาย และ 4) ประสบการณ์ของผู้เรียน

ฮาร์ด (Hass, 1993, p.3) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับจากโปรแกรมการศึกษา ซึ่งจัดขึ้นเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนด

ไว้โดยอาศัยกรอบของทฤษฎีและการวิจัยในอดีตและปัจจุบันเป็นพื้นฐาน

สรุปความว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การนำหลักสูตรที่มีอยู่เดิมมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เหมาะสมกับโรงเรียน หรือจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมอยู่ก่อน เป็นการสร้างโอกาสทางการเรียนเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคล และสามารถประยุกต์ความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

2) ความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ธำรง บัวศรี (2542, หน้า 9-11) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดมวลประสบการณ์แก่ผู้เรียน หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนแผนที่เดินเรือ ซึ่งบอกให้กัปตันหรือครูผู้สอนรู้ว่าจะต้องตั้งเข็มทิศไปทางใด หลักสูตรจึงมีความสำคัญต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างยิ่ง และเป็นความจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ ความสำคัญของหลักสูตร มี 7 ประการดังนี้ 1) เป็นเครื่องมือที่ถ่ายทอดเจตนารมณ์ หรือเป้าประสงค์ของการศึกษา ของชาติลงสู่การปฏิบัติ 2) นำความมุ่งหมายและนโยบายการศึกษาไปแปลงเป็นการกระทำขั้นพื้นฐานในโรงเรียนหรือสถานศึกษา 3) หัวใจของการศึกษา เพราะถ้าปราศจากหลักสูตรแล้ว การศึกษาก็ย่อมดำเนินไปไม่ได้ 4) เป็นการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อให้แน่ใจว่าเยาวชนในแต่ละวัยและแต่ละระดับการศึกษาที่มีคุณภาพในแนวทัดเทียมเดียวกัน 5) เป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนว่าจะได้รับการศึกษาตามที่มุ่งหวังไว้ 6) เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์แก่ผู้เรียน และเป็นที่ยังหวังได้ว่าผู้เรียนแต่ละสาขาแต่ละระดับการศึกษาจะได้รับการศึกษาในแนวเดียวกัน แม้ว่าการปฏิบัติผู้เรียนจะได้รับการประสบการณ์แตกต่างกัน และ 7) เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดมวลประสบการณ์แก่ผู้เรียน

ปฏุล นันทวงศ์, และ ไพโรจน์ ตัววิเศษ (2543, หน้า 9) กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญยิ่งในฐานะที่เป็นเอกสารที่กำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ซึ่งผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกฝ่ายต้องยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีประสิทธิภาพตามที่พึงประสงค์ให้แก่สังคมและประเทศชาติ

ทวน เทียงเจริญ (2546, หน้า 1) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักสูตรเป็นหัวใจของการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์ให้ความรู้ทักษะความสามารถ ตลอดจนพัฒนาส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพดี เหมาะสมและเป็นไปตามจุดหมายของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2544, คำนำ) กล่าวว่า หลักสูตรและการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ และให้สนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545, หน้า 2-3) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นแผนหรือแนวทางข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ

โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึงลำดับขั้นตอนของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข

นิคม ชมพูหลง (2545, หน้า 52-53) กล่าวว่า ความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรมี 8 ประการ ดังนี้ 1) เป็นแผนปฏิบัติงานหรือเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติของครู 2) เป็นข้อกำหนด แผนการเรียนการสอนอันเป็นส่วนของประเทศเพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาชาติ 3) เป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ 4) เป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษา 5) กำหนดแนวทางในการส่งเสริม และพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา 6) กำหนดลักษณะ และรูปร่างของสังคมในอนาคต 7) กำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม และ 8) บ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน

กรมวิชาการ (2546, หน้า 1) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรไว้ว่า มีจุดประสงค์เพื่อที่จะพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้น สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขได้บนพื้นฐานของความเป็นไทย และความเป็นสากล

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 25) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎีหลักการและการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามที่มุ่งหมายไว้อย่างเป็นระบบในการจัดการศึกษา เป็นแผนการจัดการเรียนการสอน โดยมีปัจจัยนำเข้า (input) ได้แก่ ครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ กระบวนการ (process) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลผลิต (output) ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสำเร็จทางการศึกษา ที่มุ่งฝึกฝนผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

สุชาติดา วิทยุฉิม (2546, หน้า 25) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษามุ่งที่การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรแกนกลางกำหนด และพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ ตอบสนองความต้องการ ความถนัด ความสนใจ ตลอดจนจัดให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาจะต้องทำงานร่วมกันกับครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดทำด้วย เพื่อให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

ฉันท ชาติทอง (2550, หน้า 5) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรมีความสำคัญต่อการพัฒนาคนในสังคมเป็นเครื่องมือที่จะทำให้การศึกษาบรรลุผลจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความเจริญงอกงามของบุคคล สามารถปลูกฝังพฤติกรรม คุณธรรม

จริยธรรม วางรากฐานความคิดที่เป็นการสนับสนุน สอดคล้องกับสภาพสังคมเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ทำให้ผู้เรียนค้นพบตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัดที่แท้จริง ของตนเอง พัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

สรุปความว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาตลอดจน พัฒนาส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้มีคุณภาพดี มีประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียน เกิดความรู้ ทักษะ ปลูกฝังเจตคติ ค่านิยมและพัฒนาให้นักเรียนในทุกๆ ด้าน เป็นเครื่องมือสำคัญ ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และประเทศชาติ

3) ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

มูลนิธิส่งเสริมนโยบายศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ (2544, หน้า 2-16) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรมี 3 ประการ ดังนี้ 1) การสำรวจทางสภาพทางวิชาการของ สถานศึกษา 2) กำหนดความคาดหวังและโครงสร้างในการบริหารงานวิชาการ และ 3) การ พัฒนาหลักสูตรที่รอบด้านระดับสถานศึกษา มี 3 ประการ ดังนี้ 3.1) หลักสูตรแผนกผาน (หลักสูตรแบบบูรณาการ) 3.2) หลักสูตรแบบพหุสาขาวิชา และ 3.3) หลักสูตรสามมิติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 31) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีแนวปฏิบัติ 6 ประการ ดังนี้ 1) จัดให้มีงานวิจัยและพัฒนา หลักสูตรขึ้นใช้เอง ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมและเป็นต้นแบบให้กับ โรงเรียนอื่น 2) จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข 3) จัดให้มีวิชา ต่างๆ ครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ 4) เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาให้สูงและลึกซึ่งมากสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ 5) เพิ่มเติม เนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และโลก และ 6) สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตรการจัดกระบวนการเรียนรู้ การสอนและอื่นๆ ให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนตามกลุ่มเป้าหมายพิเศษ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552, หน้า 43) กล่าวว่า แนวทางปฏิบัติในการ พัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาไว้ 7 ประการ ดังนี้ 1) ศึกษาวิเคราะห์ เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสภาพ สถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระ ต่างๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ 4) นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการใช้หลักสูตรให้ เหมาะสม 5) นิเทศการใช้หลักสูตร 6) ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร และ 7) ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 41) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร เป็นเรื่องที่ต้องการตัดสินใจอยู่ 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การเริ่มตั้งวัตถุประสงค์ทั่วไป และ วัตถุประสงค์เฉพาะ 2) การเลือกเนื้อหาให้ตรงและครอบคลุม 3) ชนิดของประสบการณ์เรียนรู้ที่ สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและวัตถุประสงค์ และ 4) วิธีการประเมินผลของการเรียนรู้นั้น

เซย์เลอร์, อเล็กซานเดอร์, และเลวิส (Saylor, Alexander, & Lewis, 1984, pp.28-39) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรมีขั้นตอนในการพัฒนาอยู่ 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) เป้าหมาย จุดหมาย และขอบเขต 2) การออกแบบหลักสูตร หลังจากที่ได้กำหนดเป้าหมายและจุดหมาย ของหลักสูตรแล้ว 3) การใช้หลักสูตรหลังจากตัดสินใจเลือกหลักสูตรแล้ว และ 4) การประเมินผล หลักสูตร เป็นขั้นตอนสุดท้ายของรูปแบบนี้ นักพัฒนาหลักสูตรและครูผู้สอนจะต้องตัดสินใจ เลือกเทคนิคการประเมินผลที่สามารถตรวจสอบความสำเร็จของหลักสูตร คือ สามารถบอกได้ว่า หลักสูตรบรรลุเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลหลักสูตรควรเน้น การประเมินตัวหลักสูตรคุณภาพการสอนและพฤติกรรมทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ผลจากการ ประเมินจะช่วยให้พัฒนาหลักสูตรสามารถตัดสินใจได้ว่า จะใช้หลักสูตรนี้ต่อไป ควรปรับปรุง แก้ไขหรือควรยกเลิกหลักสูตรดังกล่าว

โอลิวา (Oliva, 1992, pp.171-145) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร มีการ ดำเนินการเป็นขั้นตอน 12 ขั้นตอน ดังนี้ 1) กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษา ปรัชญาและ หลักจิตวิทยาการศึกษา 2) วิเคราะห์ความต้องการของชุมชน ผู้เรียนและเนื้อหาวิชา 3) กำหนด จุดหมายของหลักสูตร 4) กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 5) จัดโครงสร้างของหลักสูตร 6) กำหนดจุดหมายของการเรียนการสอน 7) กำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน 8) เลือก ยุทธวิธีการจัดการเรียนการสอน 9) เลือกวิธีการประเมินผลก่อนการเรียนและหลังเรียน 10) นำ ยุทธวิธีการจัดการเรียนการสอนไปใช้ 11) ประเมินผลการจัดการเรียนการสอน และ 12) ประเมินผลหลักสูตร

ออร์นสไตน์, และฮันคินส์ (Ornstein, & Hunkins, 1993, pp.289-291) กล่าวว่า กระบวนการสร้างหลักสูตรมี 10 ประการ ดังนี้ 1) กำหนดเป้าหมายจุดหมายของ หลักสูตร 2) กำหนดความต้องการจำเป็น และปัญหา 3) สร้างรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร 4) ส่งเสริมสมาชิกในองค์กรให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในการปฏิบัติงาน 6) ส่งเสริมให้บุคลากรเข้ามา มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร 7) สื่อสารให้เกิดความเข้าใจทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา 8) เพิ่มเติมศักยภาพทางวิชาชีพให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร 9) วางแผนการนำ หลักสูตรไปใช้ และ 10) ประเมินผลการใช้หลักสูตร

สรุปความว่า หลักสูตรที่ดีจำเป็นต้องมีการจัดลำดับการเรียนรู้ ทักษะ ต่างๆ ให้มีความต่อเนื่องของเนื้อหาที่เหมาะสม สามารถปลูกฝังพฤติกรรม คุณธรรม จริยธรรม วางรากฐานความคิดที่เป็นการสนับสนุน สอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการ ปกครอง ทำให้ผู้เรียนค้นพบตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัดที่แท้จริงของตนเอง

ดังนั้นผู้วิจัย สรุปได้ว่า สภาพการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนของการตัดสินใจหาทางเลือกทางการเรียนการสอนให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการจัดบริหารหลักสูตร สถานศึกษา นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร ตลอดจนการเสริมสร้างความเป็นมนุษย์ ในการพัฒนาตนเอง วัตถุประสงค์ 1) การวางแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และชุมชน 2) การศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับ สภาพปัญหา ความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น 3) โครงสร้างหลักสูตร และสาระต่างๆ มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 4) การบูรณาการ เนื้อหาสาระในกลุ่มสาระเดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม 5) มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง 6) มีการติดตามผลและประเมินผลการใช้หลักสูตร และ 7) จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม

4) ปัญหาของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

อรุณ รุ่งเรือง (2548, หน้า 146) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรที่มีปัญหา มาก ได้แก่ การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา

ถาวร บึงทอง (2549, หน้า 140-141) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรที่มี ปัญหา มาก ได้แก่ 1) การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การติดตามและ ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 3) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสภาพ สถานศึกษา

สุภาพร แพรพพนิต (2553, ย่อหน้า 9) กล่าวว่า ปัญหาของการพัฒนา หลักสูตร คือปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการยกระดับของหลักสูตรจากระดับที่เป็นขั้นสูง อีกระดับ หนึ่ง ปัญหาอันเกิดจากการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมกันสร้างหลักสูตร และร่วมกันนำหลักสูตรไป ใช้ มี 6 ประการ ดังนี้ 1) ปัญหาการจัดอบรมครู 2) ปัญหาการไม่ยอมรับและไม่เปลี่ยนแปลง บทบาทการสอนของครูตามแนวหลักสูตร 3) ศูนย์การพัฒนาหลักสูตร ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ ของตน 4) ขาดการประสานงานที่ดีระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ 5) ผู้บริหารต่างๆ ไม่สนใจเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร และ 6) ปัญหาขาดแคลนเอกสาร เนื่องจากขาดงบประมาณและการ คมนาคมขนส่งไม่มีประสิทธิภาพพอ

สกิลแบ็ค (Skilbeck, 1984, pp.16-19) กล่าวว่า อุปสรรคของการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาในต่างประเทศมี 7 ประการ ดังนี้ 1) ครูมีความรู้และความสามารถด้านการ พัฒนาหลักสูตรไม่เพียงพอในด้านการวางแผน ออกแบบ การนำหลักสูตรไปใช้ และการ ประเมินผลหลักสูตร ครูขาดความมั่นใจ และวิตกกังวลในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตร 2) ครู ขาดแรงจูงใจและมีเจตคติทางลบต่อการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนที่ล้มเหลวเกี่ยวกับโครงการ

พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เนื่องจากการที่ครูมีเจตคติทางลบและเกิดการต่อต้านจากครู ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของผู้บริหารที่จะส่งเสริมสนับสนุนบรรยากาศโรงเรียนตั้งแต่เริ่มต้น 3) โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนไม่เอื้อต่อการพัฒนาหลักสูตรโดยโครงสร้างของโรงเรียน และการบริหารจัดการเป็นสายงานบังคับบัญชาแบบดั้งเดิม 4) ขาดการวางแผนด้านเวลา 5) ขาดผู้เชี่ยวชาญสนับสนุน โดยขาดผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตร 6) ขาดงบประมาณสนับสนุน ในการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และเงินสนับสนุนช่วยเหลือครูแต่ละวันในการพัฒนาหลักสูตร และ 7) บรรยากาศของโรงเรียนที่ไม่ส่งเสริมการทำงาน เนื่องมาจากขาดผู้นำที่มีประสิทธิภาพและเกิดจากมีผู้ต่อต้านในการพัฒนาหลักสูตร

สรุปความว่า ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นในการพัฒนา การดำเนินการใช้หลักสูตรไม่เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ ขาดผู้เชี่ยวชาญในการฝึกอบรม และที่สำคัญขาดความร่วมมือจากทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในการร่วมกันพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ดังนั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้อง ในการพัฒนาหลักสูตร ขาดครูที่มีความรู้ ความสามารถเพื่อทำการสอน ได้ตรงตามวิชาที่ครูสำเร็จการศึกษา การดำเนินการใช้หลักสูตรไม่เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ และไม่มีการจัดทำคู่มือ ขาดความร่วมมือ ความรู้ความเข้าใจการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง วัดได้จาก 1) ขาดการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนหรือท้องถิ่น 2) ชุมชน หรือผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่นให้ความร่วมมือน้อย 3) ตำรา เอกสาร คู่มือ แนวทางการพัฒนาจากผู้เชี่ยวชาญ/ วิทยากร มีไม่เพียงพอกับการใช้ในการพัฒนาหลักสูตร 4) ขาดการสำรวจความต้องการในการจัดทำหลักสูตรของชุมชน หรือเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาเข้าร่วม 5) ครูขาดความเชื่อมั่น วิตกกังวล ในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตร 6) ครูขาดแรงจูงใจ หรือมีเจตคติทางลบต่อการพัฒนาหลักสูตร 7) ให้ความสำคัญ หรือความสนใจในการพัฒนาหลักสูตรน้อย และ 8) โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนไม่เอื้อต่อการพัฒนาหลักสูตร

2.2 การจัดการเรียนการสอน

1) ความหมายของการจัดการเรียนการสอน

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540, หน้า 81) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยมีลำดับขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

สุมาลี จันทรชลอ (2543, หน้า 11) กล่าวว่า การเรียนการสอน หมายถึง การจัดประสบการณ์โดยใช้รูปแบบต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนด

โดยที่การเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพได้นั้น ผู้สอนจะต้องจัดทำแผนการสอนเป็นอย่างดีและดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่วางไว้อย่างเป็นระบบ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 10) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการจัดการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

อรทัย มูลคำ, และสุวิทย์ มูลคำ (2544, หน้า 12) กล่าวว่า การเรียนการสอน หมายถึง ลักษณะลำดับขั้นตอนของรูปแบบวิธีการสอนแบบต่างๆ ซึ่งจะประกอบไปด้วย กิจกรรม 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมของครู และกิจกรรมของผู้เรียน

ดำริ บุญชู (2546, หน้า 16) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน หรือการใช้วิธีการต่างๆ ที่จะช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ การเรียนรู้ ต่างกับการสอน คือ กระบวนการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่แต่ละบุคคลใช้เพื่อช่วยให้ตนเองเกิดการเรียนรู้ โดยผลที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้จะตกแก่ผู้เรียน และโดยผู้เรียนเท่านั้น แต่การสอน เป็นกระบวนการที่บุคคลช่วยให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้โดยผู้สอนมีหน้าที่สร้างสิ่งแวดล้อมเพื่อเร่งเร้า ชี้แนะ และคอยช่วยเหลือเกื้อกูลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

สรุปความว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการที่ผู้เรียนและผู้สอนได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรโดยที่การเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพได้นั้น ผู้สอนจะต้องจัดทำแผนการสอนเป็นอย่างดี มีการจัดเตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อมของการเรียน การจัดกิจกรรมในห้องเรียน และดำเนินการสอนตามแผนการที่วางไว้อย่างเป็นระบบ

2) ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2544, หน้า 2) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นงานที่สำคัญ จะต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ฉะนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้นำชี้้นำผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้ช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและจากแหล่งต่างๆ ให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียนเพื่อให้เกิดการนำข้อมูลเหล่านั้น ไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2544, หน้า 2) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนควรจัดทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานสอนอย่างต่อเนื่องจะก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาการศึกษา

ประเวศ วะสี (2546, หน้า 7) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่สำคัญที่ทุกคนต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต เป้าหมายของการจัด

การศึกษาและการเรียนรู้ก็เพื่อให้เกิดปัญญา แก้ไขปัญหาและความทุกข์ทั้งปวงได้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ที่ดีไม่ได้เกิดจากวิธีการสอนที่ดีขึ้น การสอนเป็นเพียงกระบวนการหนึ่งที่ครูจะช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้แต่กระบวนการจัดการสอนที่เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552, หน้า 71) กล่าวว่า ภารกิจการบริหารงานวิชาการประเภทหนึ่งที่สำคัญยิ่ง คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษาจะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ครูอาจารย์จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนได้เรียนรู้และสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง

เฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg, 1995, pp. 71-79) กล่าวว่า ลักษณะที่สำคัญที่เป็นปัจจัยสนับสนุนต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นปัจจัยทางการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความรูสึกของมนุษย์ ที่มีต่อการปฏิบัติงานในองค์กร แบ่งเป็น 2 ส่วนที่สำคัญ ได้แก่ 1) ปัจจัยกระตุ้น คือปัจจัยที่เกิดความพึงพอใจในการทำงานของคนในองค์กร เช่น ความสำเร็จของงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้าในตำแหน่ง การงาน และ 2) ปัจจัยค้ำจุน คือ ปัจจัยที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมในการทำงาน เช่น เงินเดือน โอกาส ที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน สภาพการทำงานความมั่นคงในงาน และวิธีการปกครองบัญชา

สรุปความว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นงานที่สำคัญของการบริหารงานวิชาการอย่างหนึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ ที่สถานศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดศักยภาพ 5 ประการ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดปัญญาแก้ไขปัญหาและความทุกข์ทั้งปวงได้ด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้นำชี้หน้าผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้ช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ

3) ขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอน

กมล ภูประเสริฐ (2544, หน้า 10-11) กล่าวว่า การพัฒนาการเรียนรู้มี 6 ประการ ดังนี้ 1) การรวบรวม วิเคราะห์ และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงกิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การกำหนด การเตรียมการ และการจัดหาสื่อการเรียนการสอน 3) การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้หรือรายวิชาตามแนวคิดในปัจจุบันต้องการให้มีการประเมินตามสภาพจริง 4) จัดทำแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนแต่ละคน 5) การควบคุมดูแลส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนโดยการเยี่ยมชั้นเรียนหรือประชุมกันเป็นระยะ และ 6) ร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอน โดยการนิเทศภายใน การพัฒนาบุคลากร การส่งเสริมด้านสื่อการเรียนการสอน และแสวงหาความช่วยเหลือจากแหล่งนอกสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 36) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพควรจะมีการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี 5 ประการ ดังนี้

- 1) ศึกษาวิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ
- 2) ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน
- 3) จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการเรียนการสอนและพัฒนางานด้านวิชาการ
- 4) ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนและพัฒนางานวิชาการและ
- 5) การประเมินผลกาพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ธีระ รุญเจริญ (2546, หน้า 42) กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้มี 6 ประการ ดังนี้

- 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 2) ฝึกทักษะและกระบวนการคิด การจัดการและการแก้ปัญหา
- 3) ให้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
- 4) สอนโดยบูรณาการ ผสมผสานความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ทุกวิชา
- 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ และสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการสอน ทั้งครูและนักเรียนเรียนรู้ได้ด้วยกันจากสื่อและวิทยาการต่างๆ และ
- 6) จัดการเรียนทุกที่ ทุกเวลา ให้ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552, หน้า 71) กล่าวว่า สถานศึกษามีแนวปฏิบัติในการจัดกระบวนการเรียนรู้ 4 ประการ ดังนี้

- 1) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2) ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและกิจกรรม และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม
- 3) จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันหรือแบบอื่นๆ ตามความเหมาะสม และ
- 4) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

สรุปความว่า ขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม โดยกานส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดกระบวนการเรียนรู้ มีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสม ทั้งด้านเวลา

สาระการเรียนรู้ เน้นผู้เรียนด้วยการปฏิบัติจริง จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในชุมชนอย่างหลากหลาย และต่อเนื่อง จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอน และส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู

ดังนั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า สภาพการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการเรียนรู้ จัดกระบวนการเรียนรู้ การแนะแนว การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมและการพัฒนาวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลาย โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นทั้งความรู้ คุณธรรม และบูรณาการตามความเหมาะสม วัดได้จาก 1) การรวบรวมวิเคราะห์ และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างระหว่างบุคคล 3) ฝึกทักษะและกระบวนการคิด การจัดการและการแก้ปัญหา 4) เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 5) ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน 6) ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนและพัฒนางานวิชาการ 7) จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร 8) ประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ 9) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

4) ปัญหาการจัดการเรียนการสอน

วิทยา กาญจนศร (2546, หน้า 62) กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมศักยภาพ ความเก่ง/ความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งสามารถเก่งได้หลายด้าน การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ตรง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนินการรวบรวมแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ และเสนอแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้ 1) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามความสามารถทั้งด้านความรู้ จิตใจ อารมณ์และทักษะต่างๆ 2) ลดการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาของผู้เรียนกับผู้สอนมีบทบาทร่วมกันใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการแสวงหาความรู้ ให้ผู้เรียนได้เรียนจากสถานการณ์จริงที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตจริง เรียนรู้ความจริงในตัวเองและความจริงในสิ่งแวดล้อมจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย 3) กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ครูทำหน้าที่เตรียมการ จัดสิ่งเร้า ให้คำปรึกษาวางแผนกิจกรรม และประเมินผล

กนกวรรณ โตแย้ม (2547, หน้า 81) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่มีปัญหามาก ได้แก่ การจัดแผนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน และนักเรียน ไม่มีส่วนร่วม

เจริญ งามดี (2547, หน้า 101) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ที่มีปัญหา มาก ได้แก่ 1) ครูผู้สอนบางส่วนไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน และ 2) ครู รับผิดชอบงานมาก

ถาวร บุ่งทอง (2549, หน้า 141) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ที่มีปัญหา มาก ได้แก่ 1) การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และหน่วย การเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม ทั้งด้านเวลา สาระการเรียนรู้และผู้เรียน และ 3) การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2549, หน้า 12) กล่าวว่า ปัญหา สุขภาพของเด็กเรียนตามไม่ทันเพื่อน การจัดการเรียนการสอนของครูน่าเบื่อ ไม่เข้าใจศักยภาพ ของเด็ก ผู้ปกครองขาดหลักฐานสัญชาติ สถานศึกษาขาดระบบการติดตาม การประชาสัมพันธ์ การเข้าเรียนทั้งก่อนชั้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และมีมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไม่ทั่วถึงโดยทำเฉพาะบาง กลุ่มเด็กมีปัญหา กับครู การไม่เห็นความสำคัญของผู้ปกครอง เนื่องจากคุณภาพของผู้ที่จบ การศึกษาออกมาต่ำ กฎหมายเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเลือกเรียนในสถานศึกษาในพื้นที่ ไตของประเทศก็ได้ รวมทั้งการที่กฎหมายไม่เปิดให้การศึกษานอกโรงเรียน จัดการศึกษานอก ระบบให้กับผู้ที่ไม่สามารถเรียนในระบบได้

จากปัญหาดังกล่าว สรุปได้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาโดย ส่วนมากแล้วยังยึดผู้สอนเป็นหลัก ครูมีความรับผิดชอบมีหน้าที่หลายด้าน จึงไม่มีเวลาเพียงพอ ในการเตรียมการสอน การผลิตสื่อการสอน เด็กแต่ละคนมีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน การจัดการกระบวนการเรียนรู้ยังเป็นแบบท่องจำเพื่อทดสอบมากกว่าให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ แสวงหา ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้เด็กจำนวนมากคิดไม่เป็น ไม่รู้วิธีการเรียนรู้

ดังนั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอน หมายถึง อุปสรรค หรือข้อขัดข้องในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัด กระบวนการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ที่ควรจัดทำไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานที่ไม่เอื้อต่อการจัด บรรยายภาคและสิ่งแวดล้อมไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ ขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยากรจาก ภายนอก แหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้และงบประมาณที่ใช้ในการพัฒนา วิธีการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายและต่อเนื่องมีน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการในการ พัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ วัดได้จาก 1) ขาดการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน และนักเรียนในการจัดแผนการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ 2) การ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการสอนของครูยังไม่เหมาะสม 3) ภาระงานที่รับผิดชอบของครูมีมาก ทำให้ขาดประสิทธิภาพ 4) ระบบการติดตาม ประชาสัมพันธ์ การเข้าศึกษาต่อมีไม่เพียงพอ 5) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ขาดความยืดหยุ่นตามความเหมาะสมทั้งด้านเวลา สาระการเรียนรู้ และผู้เรียน และ 6) การสอนยึดครูเป็นศูนย์กลางมากกว่านักเรียน

2.3 การวัดผล และประเมินผลการศึกษา

1) ความหมายของการวัดผล และประเมินผลการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543, หน้า 165,196) กล่าวว่า ในการวัดผล ประเมินผลมีคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องหลายคำดังนี้ 1) การสอบ (test) หมายถึง การใช้เครื่องมือชนิดต่างๆ ในการทดสอบหรือ หมายถึง กระบวนการอันมีระบบที่ใช้ในการวัดเปรียบเทียบพฤติกรรมของบุคคลตั้งแต่ 2 คนหรือมากกว่าขึ้นไป 2) การวัด (measurement) เป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของ หรือบุคคลตามความมุ่งหมาย และเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้นๆ 3) การประเมิน (evaluation) เป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพความจริงและการกระทำ และยังได้กล่าวถึงความสำคัญของการวัดผลประเมินผลไว้ ดังนี้ 1) เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูอาจารย์ ทำให้ครูอาจารย์ทราบว่าผลการสอนของตนเป็นอย่างไรและได้ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น 2) เพื่อปรับปรุงการเรียนของนักเรียนนักศึกษา นักเรียนนักศึกษาจะได้ทราบว่าตนมีความรู้ความสามารถ ความเข้าใจในบทเรียนหรือไม่เพียงใด ซึ่งจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงตนเอง 3) เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารงานในสถานศึกษา ทำให้ทราบสภาพที่แท้จริงของหลักสูตร โครงการสอน บันทึกการสอนที่นำมาสู่การปฏิบัติว่าประสบปัญหาอย่างไรจะได้แก้ไขปรับปรุง 4) เพื่อเป็นข้อมูลทางการศึกษาทั่วไป ในการทำงาน และศึกษาต่อ 5) เพื่อเป็นหลักฐานด้านการศึกษาของสถานศึกษาในการรับนักศึกษา ผลการเรียนและการสำเร็จตามหลักสูตร 6) เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาในด้านผลการเรียนและการสำเร็จการเรียนของนักเรียนนักศึกษา

ศิริชัย กาญจนวาสี (2545, หน้า 165 - 166) ได้ให้ความหมายของการวัดผลและการประเมินผล หมายถึง การวัด (measurement) เป็นกระบวนการกำหนดตัวเลขให้แก่สิ่งต่างๆ ตามเกณฑ์โดยการวัดจะเกิดขึ้นได้อาศัยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ 1) จุดมุ่งหมายของการวัด 2) เครื่องมือที่ใช้วัด 3) การแปลผลและนำผลไปใช้ ส่วนการประเมิน (evaluation) เป็นกระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่างๆ ตามเกณฑ์หรือตามมาตรฐานโดยทั่วไปการประเมินต้องอาศัยข้อมูลจากการวัดที่เป็นปรนัย แต่บางครั้งก็อาศัยการสังเคราะห์ข้อมูลจากการวัดที่เป็นอัตนัย และบางครั้งก็อาศัยการสังเคราะห์ ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อตัดสินคุณค่าของสิ่งนั้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 10) กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นกระบวนการเก็บรวบรวม ตรวจสอบ ตีความผลการเรียนรู้ และพัฒนาด้านต่างๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัดของหลักสูตร นำผลไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้และใช้เป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินผลการเรียน

สันติ บุญภิรมณ์ (2552, หน้า 173) กล่าวว่า การวัดผล หมายถึง การค้นหาคุณลักษณะของบุคคลหรือสิ่งของต่างๆ โดยใช้เครื่องมือวัดอย่างใดอย่างหนึ่งตามความเหมาะสม เพื่อให้ได้มาซึ่งผลตามหน่วยวัดของเครื่องมือที่เรียกว่าข้อมูล

เกย์ (Gay, 1985, p.8) กล่าวว่า การวัดผลทางการศึกษาเป็นการกระทำในการกำหนดปริมาณให้เข้าคุณลักษณะของบุคคลที่ต้องการวัด ดังนั้น การวัดผลจึงเป็นพื้นฐานของการตีราคาส่วนการประเมินผลการศึกษาคือคุณภาพจากการตีราคาสิ่งที่ต้องการวัดนั่นเอง

เคอร์ลิงเจอร์ (Kerlinger, 1986, p.391) กล่าวว่า การวัดผลเป็นการกำหนดจำนวนให้กับวัตถุหรือเหตุการณ์ตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้ด้วยคำว่าจำนวน หมายถึงสัญลักษณ์ที่เป็นตัวเลข 1,2,3,4 เป็นต้น ซึ่งแท้ที่จริงตัวเลขเหล่านี้ไม่ได้มีความหมายเชิงปริมาณหรือคุณภาพในตัวมันเองแต่อย่างใด จะมีความหมายก็ต่อเมื่อได้กำหนดกฎเกณฑ์ขึ้น เช่น เพศชายให้เป็นเลข 1 เพศหญิงให้เป็นเลข 2 หรือกำหนดปริมาณมากที่สุดเป็น 5 มากให้เป็น 4 ปานกลางให้เป็น 3 น้อยให้เป็น 2 น้อยที่สุดให้เป็น 1 เป็นต้น

สรุปความว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการเชิงปริมาณในการกำหนดค่าเป็นตัวเลข หรือสัญลักษณ์ที่มีความหมายแทนคุณลักษณะของสิ่งที่วัดเพื่อนำผลไปใช้ค้นหาคุณลักษณะของบุคคลหรือสิ่งของต่างๆ โดยใช้เครื่องมือวัดอย่างใดอย่างหนึ่งตามความเหมาะสม ส่วนการประเมิน เป็นส่วนในการตัดสินค่าของสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างมีหลักเกณฑ์ เพื่อสรุปว่าสิ่งนั้นดี ไม่ดีอย่างไร โดยอาศัยข้อมูล หรือรายละเอียดจากการสังเกต การตรวจงาน การสัมภาษณ์ หรือการทดสอบประกอบการพิจารณา

2) ความสำคัญของการวัดผลและประเมินผลการศึกษา

พิชิต ฤทธิ์จัญญ (2544, หน้า 20 - 22) กล่าวถึง ความสำคัญของการวัดและการประเมินผลการศึกษาว่า ควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับความต้องการ เพื่อ 1) สร้างแรงจูงใจในการเรียน 2) ตรวจสอบความรู้พื้นฐาน 3) ปรับปรุงการเรียนการสอน 4) วินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนของผู้เรียนและการสอนของครู 5) ตัดสินผลการเรียน 6) จัดตำแหน่งหรือจัดประเภท 7) เปรียบเทียบระดับพัฒนาการ 8) พยากรณ์หรือทำนาย และ 9) ประเมินค่า

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544, หน้า 166-167) กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผลมีประโยชน์เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู ทำให้ครูอาจารย์ทราบว่าผลการสอนของตนเป็นอย่างไร และจะได้แก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของนักเรียนนักศึกษา นักเรียนนักศึกษาจะได้ทราบว่าตนมีความรู้ความเข้าใจในบทเรียนหรือไม่เพียงใด ซึ่งจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงตนเอง เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารงานในสถานศึกษาทำให้ทราบสภาพที่แท้จริงของหลักสูตร โครงการสอน บันทึกการสอน ที่นำมาสู่การปฏิบัติว่าประสบปัญหาอย่างไร จะได้แก้ไขปรับปรุงอย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลทางการศึกษาต่อไป

กรมวิชาการ (2545, หน้า 24) กล่าวว่า ความสำคัญของการวัดผลและประเมินผลเป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552, หน้า 100) กล่าวว่า การวัด และประเมินผล เป็นสิ่งจำเป็นในกระบวนการเรียนการสอนในด้านต่างๆ 6 ประการ ดังนี้ 1) ทำให้ครูทราบว่าผลการสอนของตนเป็นอย่างไร และจะได้แก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น 2) เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของผู้เรียน ว่ามีความเข้าใจในบทเรียนหรือไม่เพียงใด ซึ่งจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงตนเอง 3) เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารในสถานศึกษา ทำให้ทราบสภาพที่แท้จริงของหลักสูตร โครงการสอน บันทึกการสอนที่นำมาสู่การปฏิบัติว่าประสบปัญหาอย่างไร จะได้แก้ไขปรับปรุง 4) เพื่อเป็นข้อมูลทางการศึกษาทั่วไป เช่น ผลการเรียนการศึกษาสำเร็จตามหลักสูตรเป็นไปในแนวทางในการทำงานและศึกษาต่อ 5) เป็นหลักฐานด้านการศึกษาของสถานศึกษาในด้านการรับนักเรียน ผลการเรียนและการสำเร็จหลักสูตร และ 6) เพื่อเป็นแนวทางประชาสัมพันธ์ สถานศึกษาในด้านผลการเรียน และการสำเร็จการเรียนของนักเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553, หน้า 81) กล่าวว่า การวัด และประเมินผลการเรียนรู้ จะเป็นข้อมูลสะท้อนให้ผู้สอนทราบถึงผลการจัดการเรียนการสอนของตนและพัฒนาการของผู้เรียน ดังนั้น ข้อมูลที่เกิดจากการวัดผลและประเมินที่มีคุณภาพเท่านั้น จะสามารถนำไปใช้ได้เป็นอย่างดี ตรงตามเป้าหมาย และคุ้มค่าต่อการปฏิบัติ

สรุปความว่า การวัดผลและประเมินผลการศึกษา มีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษามาก เพื่อแสดงความก้าวหน้าตามเป้าหมาย ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา โดยใช้ผลการสอบเพื่อบอกให้ทราบว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับใด การวัดผลยังสามารถคาดคะเนความสำเร็จของผู้เรียนในภายภาคหน้าได้

3) ขั้นตอนการวัดผลและประเมินผลการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543, หน้า 185) กล่าวว่า การประเมินผล ควรดำเนินการ 5 ประการ ดังนี้ 1) กำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการประเมินในเรื่องประเภทของข้อสอบที่ใช้ประเมินผล ระยะเวลาที่ใช้ในการสอน จำนวนครั้งที่สอบ มาตรฐานในการสอบ การเตรียมแบบฟอร์มสำหรับรายงานผลแก่ผู้ปกครอง 2) จัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก 3) ส่งเสริมครูผู้สอนให้มีความรู้ทั้งด้านการประเมินผล 4) การจัดตารางสอบ ห้องสอบ ระเบียบในการสอบและการควบคุมสอบ และ 5) ควรมีการประเมินผลการสอน หากมีข้อบกพร่องจะได้หาทางแก้ไขต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 17) กล่าวว่า ขอบข่ายหน้าที่ของสถานศึกษาในการวัดผลประเมินผลที่สถานศึกษาต้องดำเนินการ 7 ประการ ดังนี้ 1) กำหนดระเบียบการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา 2) จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและการประเมินผลของสถานศึกษา 3) จัดและประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น 4) จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น 5) จัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่สามารถผ่านเกณฑ์การประเมิน 6) พัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ 7)

จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน เพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552, หน้า 99) กล่าวว่า สถานศึกษามีแนวปฏิบัติในการวัดผล และประเมินผลการศึกษา 5 ประการ ดังนี้ 1) กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา 2) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละรายวิชา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สารการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากระบวนการปฏิบัติ และผลงาน 4) จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและอื่นๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และ 5) พัฒนาเครื่องมือวัดผล และประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553, หน้า 94) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่ผู้สอนควรปฏิบัติ 4 ประการ ดังนี้ 1) ศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดจากหลักสูตรสถานศึกษา สัดส่วนคะแนนระหว่างเรียน กับคะแนนปลายปี/ ปลายภาค เกณฑ์ต่างๆ ที่สถานศึกษากำหนด ตลอดจนต้องคำนึงถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งสมรรถนะต่างๆ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเพื่อนำไปบูรณาการ สอนแทรกในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงธรรมชาติรายวิชา รวมถึงจุดเน้นของสถานศึกษา 2) จัดทำโครงสร้างรายวิชาและแผนการประเมิน 3) ชี้แจงรายละเอียดการวัด และประเมินผลให้ผู้เรียนเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ วิธีการเครื่องมือ ภาระงาน เกณฑ์ คะแนน ตามแผนการประเมินที่กำหนดไว้ และ 4) การจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ ควรวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็น 3 ระยะ ดังนี้ 3.1) ประเมินวิเคราะห์ผู้เรียนก่อนการเรียนการสอน 3.2) ประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน และ 3.3) ประเมินความสำเร็จหลังเรียน

สรุปความว่า ขั้นตอนในการวัดผลและประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่จะทำให้ครูทราบความสามารถของแต่ละคน เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาตัดสินความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียน และเป็นข้อปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลการศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน และเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน

ดังนั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า สภาพการวัดผลและประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่จะทำให้ทราบผลและสภาพที่แท้จริงของนักเรียนว่ามีผลการเรียนอยู่ในระดับใด ควรปรับปรุงแก้ไขและส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้ปรับปรุงเครื่องมือวัดผลประเมินผลให้ได้มาตรฐาน มีการติดตามตรวจสอบเอกสารการวัดและการประเมินผล และที่สำคัญการวัดผลและประเมินผลการศึกษาจะเป็นเครื่องชี้คุณภาพของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาด้วยว่าเป็น

อย่างไร วัดได้จาก 1) การกำหนดระเบียบการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา 2) การซ่อมเสริมกรณีที่ผู้เรียนไม่สามารถผ่านเกณฑ์การประเมิน 3) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการเตรียมแผนการประเมิน /สรุปผล 4) ส่งเสริมครูผู้สอนให้มีความรู้ทางด้านการวัดผลและประเมินผล 5) พัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 6) การประเมินผลก่อนการเรียนการสอนเพื่อทราบพื้นฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน 7) การประเมินผลระหว่างการเรียนการสอนเพื่อทราบความก้าวหน้าหรือพัฒนาการของผู้เรียน และ 8) การประเมินผลก่อนการเรียนและหลังเรียนเพื่อทราบจุดอ่อน จุดแข็งของผู้เรียน

4) ปัญหาของการวัดผลและประเมินผลการศึกษา

กนกวรรณ โตแย้ม (2547, หน้า 82) กล่าวว่า การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนที่มีปัญหามาก ได้แก่ ครูไม่มีความรู้และความเข้าใจในระบบสารสนเทศด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการอ้างอิง ไม่มีคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน

ถาวร บุ่งทอง (2549, หน้า 141) กล่าวว่า การวัด ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ที่มีปัญหามาก ได้แก่ 1) การสอนซ่อมเสริมกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์ประเมิน 2) การจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน และ 3) การพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551, หน้า 45) กล่าวว่า ปัญหาการวัดและประเมินผลที่เกิดจากการวัดผลประเมินผลตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมุมมองของครูผู้สอน พบปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล 3 ประการ ดังนี้ 1) มีความสับสนในคำศัพท์ต่างๆ ที่มีอยู่ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ขาดความมั่นใจในวิธีการปฏิบัติของการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็นเรื่องเกี่ยวกับเทคนิคการวัดและวิธีการประเมิน และ 3) เอกสารเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ผู้เรียนในสถานศึกษาต้องการการจัดทำเป็นจำนวนมาก

บุญส่ง ใหญ่โต (2552, ย่อหน้า 1) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยผลกระทบบอจมีสาเหตุอยู่ 6 ประการ ดังนี้ 1) ปัญหาที่เกิดจากการปฏิรูปการศึกษา 2) ปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัติการศึกษา 3) ปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียน 4) ปัญหาที่เกิดจากผู้บริหาร 5) ปัญหาที่เกิดจากผู้ได้รับมอบหมายการประเมิน และ 6) ปัญหาที่เกิดจากครูผู้สอน

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552, หน้า 2) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนจุดมุ่งหมายพื้นฐาน 2 ประการ ดังนี้ 1) การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนและการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง บันทึก วิเคราะห์ แปลความหมายข้อมูล

แล้วนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครู การวัดและประเมินผลกับการสอนจึงเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กัน หากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดการเรียนการสอนก็ขาดประสิทธิภาพ และ 2) การประเมินระหว่างการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นั้นเป็นการวัดและประเมินผลเพื่อการพัฒนาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนทุกวัน เป็นการประเมินเพื่อให้รู้จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง จึงเป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการพัฒนา ในการเก็บข้อมูล ผู้สอนต้องใช้วิธีการและเครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การซักถาม การระดมความคิดเห็นเพื่อให้ได้มติข้อสรุปของประเด็นที่กำหนด การใช้แฟ้มสะสมงาน การใช้ภาระงานที่เน้นการปฏิบัติ การประเมินความรู้เดิม การให้ผู้เรียนประเมินตนเอง การให้เพื่อนประเมินเพื่อน และการใช้เกณฑ์การให้คะแนน สิ่งสำคัญที่สุดในการประเมินเพื่อพัฒนา คือ การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนในลักษณะคำแนะนำที่เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ทำให้การเรียนรู้พอกพูน แก้ไขความคิดความเข้าใจเดิมที่ไม่ถูกต้อง ตลอดจนการให้ผู้เรียนสามารถตั้งเป้าหมายและพัฒนาตนเองได้

ชาญญา พงษ์ชัย, ธนินาฏ ณ สุนทร, และ ภัทรพล มหาพันธ์ (2554, หน้า 40) กล่าวว่า ครูมีภารกิจมากจึงทำให้ไม่มีเวลาที่จะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับระเบียบการวัดและประเมินผล จึงทำให้ครูไม่เข้าใจหลักการวัดผลประเมินผลเท่าที่ควร ซึ่งการวัดผลและประเมินผลถือว่าเป็นหน้าที่อันสำคัญของครูผู้สอนเพราะเป็นเครื่องมือที่จะชี้ข้อดีข้อเสียของงานที่ปฏิบัติไปจนสำเร็จตลอดจนการเรียนการสอนของครูและนักเรียนว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เพื่อผู้บริหารจะได้นำผลนั้นมาปรับปรุง แก้ไข เพื่อดำเนินงานในครั้งต่อไป

สรุปความว่า ปัญหาการวัดผลและการประเมินผลการศึกษา หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องในการวัดผล ประเมินผล ได้แก่ ครูขาดความรู้ในเรื่องการจัดทำเครื่องมือวิธีการวัดผลประเมินผล การเรียนไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดเก็บเอกสารหลักฐานการศึกษาไม่เป็นไปตามระเบียบการวัดผลและประเมินผล การเรียนไม่เป็นระบบ ครูไม่ปฏิบัติให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน การจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผล การเรียนแต่ละรายวิชาไม่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การดำเนินการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอนตามสภาพจริงขาดความต่อเนื่องและไม่นำผลการประเมินไปใช้แก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

ดังนั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ปัญหาการวัดผลและประเมินผล หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องในการวัดผลประเมินผล การดำเนินการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอนตามสภาพจริงขาดความต่อเนื่องและไม่นำผลการประเมินไปใช้แก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน วัดได้จาก 1) ความรู้และเทคนิคการวัด และประเมินผลมีไม่เพียงพอ 2) ขาดการพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน 3) ขาดการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก 4) การวางแผนการวัดผลและการประเมินผล

ไว้ล่วงหน้ายังขาดความเหมาะสม 5) นักเรียนทุกคนวัดผลประเมินผลด้วยวิธีเดียวกันหมด และ 6) เอกสารเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลมีไม่เพียงพอ

2.4 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้

1) ความหมายของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้

วาสนา พูนเพิ่ม (2542, หน้า 277) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง เครื่องมือที่ช่วยสื่อความหมายระหว่างครูและนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างก้าวหน้า เครื่องมือชนิดต่างๆ เช่น แผ่นฟิล์มโทรทัศน์ วิทยุ สิ่งพิมพ์ เป็นต้น รวมถึงสื่อประเภทเทคนิควิธีการ คือ เกม การเล่นเกมบทบาทสมมติและวิธีการนำเสนอ เนื้อหาการสอนแบบต่างๆ ตลอดจนเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นด้วย

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2546, หน้า 4) กล่าวว่า เทคโนโลยี หมายถึง การประยุกต์เอาความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ การศึกษาพัฒนาองค์ความรู้ต่างๆ ก็เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติ กฎเกณฑ์ของสิ่งต่างๆ และนำมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ ส่วนสารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่ผ่านการประมวลผล และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง เทคโนโลยีที่ใช้จัดการสารสนเทศ เป็นเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องตั้งแต่การรวบรวม การจัดเก็บข้อมูล การประมวลผล การพิมพ์ การสร้างรายงาน การสื่อสารข้อมูล ฯลฯ เทคโนโลยีสารสนเทศยังรวมถึงเทคโนโลยีที่ทำให้เกิดระบบการให้บริการ การใช้และการดูแลข้อมูลด้วย

กนกวรรณ โตแย้ม (2547, หน้า 84) กล่าวว่า การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิต พัฒนาและเลือกใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการศึกษาจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้กับผู้สอนและผู้เรียนอย่างเพียงพอและหลากหลาย

เจริญ งามดี (2547, หน้า 12) กล่าวว่า การพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการผลิต และจัดหาสื่อต่างๆ เพื่อจัดการเรียนการสอนและพัฒนางานวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 31) กล่าวว่า การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง แนวทางปฏิบัติ 5 ประการ ดังนี้ 1) จัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการจัดการจัดหา และพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา 2) พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พร้อมทั้งให้มีการจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ ชมรมวิชาการ เพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา 3) พัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยมุ่งเน้นการพัฒนาสื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ให้ข้อเท็จจริงเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้น โดยเฉพาะแหล่งสื่อที่เสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ 4) พัฒนา

ห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชน และ 5) นิเทศติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหา ผลิต ใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

มาร์เก็ต, ลินดา ลี (Market, & Linda Rae, 1989, p.37) กล่าวว่า ความหมายของเทคโนโลยีการศึกษามี 2 ประการ ดังนี้ 1) แนวคิดทางกายภาพ หมายถึง การประยุกต์ของของวิทยาศาสตร์กายภาพและเทคโนโลยีวิศวกรรม และ 2) แนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ เป็นการศึกษาพฤติกรรมของคนโดยเน้นทางด้านมนุษยวิทยา สังคมวิทยา และจิตวิทยา ซึ่งเรียกรวมกันว่า พฤติกรรมศาสตร์

ซาโฮ (Sahoo, 1999, pp.6-14) กล่าวว่า เทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง การนำเอาเทคโนโลยีการศึกษามาช่วยสอน มาสาธิต ฝึกหัด เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบต่างๆ โทรทัศน์ศึกษา ซอฟต์แวร์แบบฝึกหัด เป็นต้น หรือการนำมาช่วยสำรวจค้นหาความรู้ด้วยวิธีสอนแบบค้นคว้า ไม่ว่าจะมีการชี้แนะหรือไม่ก็ทำตาม

เพียร์ (Pea, 2000, pp.33-36) กล่าวว่า เทคโนโลยีการศึกษาเป็นการปฏิรูประบบทางการศึกษาที่เป็นวัตถุ สิ่งของ หรือ กิจกรรมเข้าเป็นรูปสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษาที่ได้ เช่น สไลด์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ วิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต เพื่อถ่ายทอดข้อมูลทางการศึกษาผ่านสื่อเหล่านี้เข้าไปยังห้องเรียนหรือที่อยู่อาศัยของผู้เรียนที่ห่างไกล ในรูปของบทเรียนสำเร็จรูป บทเรียนออนไลน์ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และการเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

เทอร์บัน (Turban, 2006, p.21) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นชุดของระบบคอมพิวเตอร์ที่นำมาใช้ภายในองค์กรหรือเป็นเทคโนโลยีพื้นฐานของระบบสารสนเทศที่ประกอบด้วย ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ฐานข้อมูล เครือข่าย และโทรคมนาคม รวมทั้งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ โดยนำมาใช้เพื่อจุดประสงค์ด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูล และสารสนเทศ

สรุปความว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้ หมายถึง การนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาเป็นสื่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และพัฒนางานด้านวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2) ความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้

ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2544, หน้า 27) กล่าวว่า ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาไว้อย่างสนใจ กล่าวว่าปัจจุบันประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทยได้มีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในวงการศึกษามากขึ้นอันเนื่องจากการแพร่กระจายอย่างรวดเร็วของอุปกรณ์และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทต่างๆ อาทิ เช่น ดาวเทียมสื่อสาร ใยแก้วนำแสง คอมพิวเตอร์ ซีดีรอม มัลติมีเดีย อินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ก่อให้เกิดระบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ทั้งในระดับท้องถิ่นและทางไกลรวมทั้งการจัดการเรียนการสอนทางเว็บไซต์

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552, หน้า 128-129) กล่าวว่า ในด้านการศึกษานับว่าเทคโนโลยีสารสนเทศ มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ ดังนั้นการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความสำคัญต่อการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการพัฒนาประเทศมีความเท่าทันกับโลกในยุคปัจจุบัน มีความสำคัญหลักๆ อยู่ 3 ประการด้วยกัน ดังนี้ 1) เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของโอกาสทางการศึกษา เป็นเงื่อนไขที่สำคัญในการตอบสนองนโยบายการจัดการศึกษาเป็น “การศึกษาเพื่อประชาชนทุกคน” (educational for all) เป็นการสร้างความเท่าเทียมกันทางการศึกษา เช่น โรงเรียนที่ห่างไกลด้อยโอกาส เทคโนโลยีสารสนเทศทำให้มีโอกาสเท่าเทียมกับโรงเรียนที่เจริญกว่ารวมทั้งผลจากการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ห้องสมุดโลกโดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ต 2) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษานักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากสื่อ ซีดีรอม สื่ออิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้เทคโนโลยีสารสนเทศยังก่อให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ๆ โดยการเกิดสื่อทั้งทางภาพ ข้อความ และเสียงที่มีความหลากหลายในการส่งเสริมการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้มีการพัฒนาเร็วและเข้าใจได้ง่ายขึ้น 3) เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทยได้มีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในวงการศึกษามากขึ้น อันเนื่องจากการเผยแพร่กระจายอย่างรวดเร็วของอุปกรณ์และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ คอมพิวเตอร์เวิลด์ไวด์เว็บ ดาวเทียมสื่อสาร ซีดีรอม มัลติมีเดีย อินเทอร์เน็ต ก่อให้เกิดระบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (computer aided instruction : CAI) และระบบคอมพิวเตอร์ช่วยเรียนทั้งระดับท้องถิ่นและระบบทางไกล

ถวัลย์ มาศจรัส (2553, หน้า 93) กล่าวว่า กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาทุกประเภท ทุกสาระการเรียนรู้และทุกช่วงชั้นโดยเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันผลิตอย่างเสรีและเป็นธรรม และส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ที่มีคุณภาพในกระบวนการเรียนการสอน

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2553, หน้า 54) คณะกรรมการเกี่ยวกับเทคโนโลยีทางการสอนแห่งสหรัฐอเมริกา ได้สรุปว่าเทคโนโลยีการศึกษามีบทบาทและความสำคัญต่อการศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้ 1) เทคโนโลยีทางการศึกษาสามารถทำให้การเรียนการสอนการจัดการศึกษามีความหมายมากขึ้น 2) เทคโนโลยีการศึกษามองเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ 3) เทคโนโลยีทางการศึกษา สามารถทำให้การจัดการศึกษาตั้งอยู่บนรากฐานของชีวิต 4) เทคโนโลยีทางการศึกษา ช่วยให้การจัดการศึกษามีพลังมากขึ้น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2555, หน้า 3) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (information and communication technology หรือคำย่อที่รู้จักทั่วไปว่า ICT) เป็นเทคโนโลยีที่มีผลกระทบอย่างมากทั้งในด้านการดำรงชีวิต การศึกษา สังคม

เศรษฐกิจ และอื่นๆ ทั้งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมการทำงาน ผลผลิตเพิ่มขึ้น การปฏิบัติงานมีความรวดเร็ว ถูกต้อง ประสิทธิภาพในการทำงานดีขึ้น คอมพิวเตอร์และระบบสื่อสารช่วยทำให้เกิดระบบอัตโนมัติ ทำให้การทำงานและบริหารจัดการมีประสิทธิภาพมากขึ้นทำให้รูปแบบการบริการมีความรวดเร็วและสะดวกสบายมากขึ้น ทุกคนมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึงและทัดเทียม เป็นการสร้างโอกาสทางการศึกษาและสังคม สร้างภาพพจน์องค์กรแนวหน้าที่ก้าวหน้าทันสมัย

คิง, และ พาลมัวร์ (King, & Paimour, 1981, p.68) ได้ให้ความสำคัญของสารสนเทศว่า เป็นสิ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อมนุษย์ทุกคนสามารถนำสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ได้ทั้งในรูปแบบของการทำงาน การเรียนการสอน และการแก้ไขปัญหาชีวิตประจำวันล้วนต้องอาศัยสารสนเทศทั้งสิ้น

ลอร์ดอน, และลอร์ดอน (Laudon, & Laudon, 1994, p.6) ได้กล่าวถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ 3 ประการ ดังนี้ 1) เทคโนโลยีสารสนเทศมีอิทธิพลในโลกยุคปัจจุบันทั้งด้านธุรกิจ และการศึกษาด้านต่างๆ 2) ในปี ค.ศ. 2000 ผู้มีความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจะเป็นที่ต้องการขององค์กร เทคโนโลยีสารสนเทศจะมีบทบาทอย่างยิ่งต่อองค์กร และผู้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จะประสบผลสำเร็จในการทำงานและ 3) ถ้ามีวิสัยทัศน์กว้างไกลก็จะตระหนักว่า เทคโนโลยีสารสนเทศมีศักยภาพต่อความเปลี่ยนแปลงควบคุมสภาพแวดล้อม แก้ปัญหา เพิ่มผลผลิตและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมนุษย์ในองค์กรได้

สรุปความว่า เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ เปิดโอกาสให้นักเรียนที่อยู่ห่างไกลได้สามารถเรียนรู้และศึกษาได้ด้วยตนเอง ช่วยให้การสื่อสารระหว่างกันสะดวกรวดเร็ว ลดอุปสรรคเกี่ยวกับเวลา และระยะทาง โดยการใช้ระบบโทรศัพท์ และอื่นๆ ทำให้รูปแบบการบริการมีความรวดเร็วและสะดวกสบายมากขึ้น ทุกคนมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึงและทัดเทียมกัน

3) ขั้นตอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้

สถาบันราชภัฏสวนดุสิต (2542, หน้า 8-10) กล่าวว่า ขอบข่ายของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารนั้น จะเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์และกระบวนการหลายด้าน เช่น การสื่อสารระบบดาวเทียม เทคโนโลยีการจัดการฐานข้อมูล การจัดพิมพ์ระบบอิเล็กทรอนิกส์ การประมวลผลตัวเลข การประมวลผลภาพคอมพิวเตอร์สำหรับช่วยออกแบบการผลิต ประกอบด้วย 4 ประการ ดังนี้ 1) ระบบประมวลผลรายการ เป็นระบบที่ทำหน้าที่ในการปฏิบัติงานประจำและทำการบันทึกจัดเก็บ ประมวลผลที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน และให้สารสนเทศสรุปเบื้องต้นของการปฏิบัติงานประจำวัน โดยมากจะมีระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาทำงานแทนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ระบบประมวลผลรายการนี้มักเป็น

ระบบที่เชื่อมโยงกิจการกับลูกค้าหรือบุคลากรภายนอกมาติดต่อกิจการ 2) ระบบสำนักงานอัตโนมัติ เป็นงานสนับสนุนงานธุรการในหน่วยงานเพื่อให้พนักงานระดับธุรการ สามารถทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ระบบนี้ จะเกี่ยวข้องกับการจัดการเอกสาร 3) ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ เป็นระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหารระดับกลาง เพื่อใช้ในการวางแผน บริหารจัดการและควบคุมงาน โดยทั่วไประบบนี้จะเชื่อมโยงข้อมูลที่มีอยู่ประมวลผลเข้าด้วยกันเพื่อสร้างสารสนเทศที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ และ 4) ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ เป็นระบบที่ช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจสำหรับปัญหาที่อาจมีโครงสร้างหรือขั้นตอนการหาคำตอบที่แน่นอนตายตัวเพียงบางส่วนหรือเป็นกรณีเฉพาะ นอกจากนี้ระบบยังเสนอหาทางเลือกต่างๆ ให้ผู้บริหารพิจารณาเพื่อเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด

กระทรวงศึกษาธิการ (2543, หน้า 160-162) กล่าวว่า ขอบข่ายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่จะต้องดำเนินการ มี 10 ประการ ดังนี้ 1) พัฒนาจัดระบบงานและระบบฐานข้อมูลกลางด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและการกีฬา 2) พัฒนาระบบสารสนเทศและระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ และการบริการประชาชนตามบทบาทหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ 3) พัฒนา รวบรวม จัดหาสื่อและอุปกรณ์ด้านคอมพิวเตอร์เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ 4) ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในแต่ละระดับการศึกษาอย่างเหมาะสมและทั่วถึง 5) พัฒนาระบบเครือข่ายและจัดหาระบบเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์ให้สามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลและสนับสนุนการบริหาร การเรียนการสอน การบริหารทุกระดับการศึกษาและทุกพื้นที่ 6) พัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทุกระดับและทั่วถึง 7) จัดให้มีระบบกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีคุณภาพตามแนวทางมาตรฐานสากล 8) สนับสนุนและสร้างผลวิจัย สิ่งประดิษฐ์ คิดค้นนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อระบบงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในอนาคต 9) จัดและพัฒนาองค์กรหรือกลไกการบริหารและจัดการโดยปรับระบบการทำงาน และปรับโครงสร้างองค์กร ได้สอดคล้องกับการทำงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 10) ส่งเสริม สนับสนุน จริยธรรมและคุณธรรมในการใช้เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและเผยแพร่ แลกเปลี่ยนข้อมูล

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552, หน้า 124) กล่าวว่า การใช้สื่อการสอนควรมีจุดมุ่งหมาย 5 ประการ ดังนี้ 1) สร้างความรู้ที่เป็นรูปธรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดแนวคิด และได้ประสบการณ์ตรงมากขึ้น 2) ได้รับความสนใจ และสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน 3) ให้ผู้เรียนจำสิ่งที่เรียนได้ในระยะยาว 4) นำสิ่งที่ได้ประสบการณ์ตรงจากแหล่งต่างๆ มาสู่อห้องเรียนได้มากขึ้น และ 5) สร้างพื้นฐานในด้านความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียนได้มากขึ้น

อีลี, และ มินเนอร์ (Ely, & Minor, 1994, p.3) กล่าวว่า ขอบข่ายงานเทคโนโลยีการศึกษามี 5 ประการ ดังนี้ 1) งานพัฒนาการศึกษา 2) งานออกแบบการศึกษา 3) งานการใช้เทคโนโลยีการศึกษา 4) งานจัดการศึกษา และ 5) งานประเมินผลการศึกษา

อีลี, และ ปอร์ม (Ely, & Plomp, 1996, pp.12-18) กล่าวว่า ขอบข่ายงานเทคโนโลยีการศึกษามี 3 ประการ ดังนี้ 1) งานการจัดการหรืองานการบริหาร 2) งานพัฒนาการศึกษา และ 3) งานทรัพยากรการเรียน

สรุปความว่า ขั้นตอนในการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้ทำให้ผู้บริหารและบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าใจสภาพแวดล้อม โครงสร้างบทบาท ขั้นตอนการทำงาน รวมถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองในการบริหารจัดการและการตัดสินใจ รวมถึงความสามารถ โอกาส และความเป็นไปได้ในการมีและการใช้สารสนเทศเหล่านั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ดังนั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้ หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมให้ครูผลิต จัดหาและพัฒนาสื่อนวัตกรรมการเรียนการสอน การนิเทศ กำกับติดตามและการประเมินผลการใช้สื่อ และนอกจากนี้การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งที่จำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องเร่งดำเนินการพัฒนาให้ทันสถานการณ์ในปัจจุบัน วัดได้จาก 1) การพัฒนา รวบรวมจัดหาสื่อและอุปกรณ์ด้านคอมพิวเตอร์เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ 2) ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในแต่ละระดับการศึกษาอย่างเหมาะสมและทั่วถึง 3) จัดให้มีระบบกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีคุณภาพตามแนวทางมาตรฐานสากล 4) สร้างความรู้ที่เป็นรูปธรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดแนวคิด และได้ประสบการณ์ตรงมากขึ้น 5) พัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทุกระดับและทั่วถึง และ 6) ได้รับความสนใจ และสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

4) ปัญหาของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้

พีระพงษ์ พันธุ์พิณีจ (2545, หน้า 45-48) กล่าวว่า สภาพปัญหาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษามี 5 ประการ ดังนี้ 1) ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน โอกาสและการเข้าถึงยังไม่เท่าเทียมกัน 2) ปัญหาด้านการพัฒนาเครือข่าย มีลักษณะต่างคนต่างทำ ทำให้เกิดความสิ้นเปลือง และใช้งานไม่คุ้มค่ากับการลงทุน 3) ปัญหาด้านหลักสูตรและสื่อเพื่อการศึกษา 4) ปัญหาด้านบุคลากร ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ ทักษะด้านนี้มีน้อยการผลิตบุคลากรไม่ได้เน้นการเป็นผู้ผลิต ขาดแคลนช่างเทคนิคและบัณฑิตในสาขานี้ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ และ 5) ปัญหาด้านการลงทุน การลงทุนส่วนใหญ่ของรัฐเน้นการวางระบบและสร้างฮาร์ดแวร์ แต่มีการเตรียมด้านซอฟต์แวร์และบุคลากรน้อยมาก

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2545, หน้า 22-28) กล่าวว่า จากการวิเคราะห์ของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (สปศ.) เกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาไทยด้านสื่อและเทคโนโลยี ปัจจุบัน นั่นคือ แม้จะมีเทคโนโลยีต่างๆ พัฒนาไปอย่างรวดเร็วแต่สื่อต่างๆ กลับมีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่น้อยมากและไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

สมเจตน์ แก้วกันใจ (2546, หน้า 29) กล่าวว่า ปัญหาที่เกิดจากดำเนินงานในระบบข้อมูลสารสนเทศไว้ 5 ประการ ดังนี้ 1) ด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมืออันทันสมัย 2) บุคลากรไม่เพียงพอ ไม่มีความรู้ความสามารถ 3) งบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ 4) ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญ ขาดการร่วมมือในหมู่คณะและ 5) ขาดการติดตามและประเมินผล

กนกวรรณ โตแยม (2547, หน้า 84) กล่าวว่า การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ที่มีปัญหามาก ได้แก่ การขาดงบประมาณในการผลิต จัดซื้อ จัดจ้าง การซ่อมบำรุงรักษาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการศึกษา

เจริญ งามดี (2547, หน้า 101) กล่าวว่า การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการศึกษา ที่มีปัญหามาก ได้แก่ 1) มีการผลิตสื่อน้อย และ 2) ไม่ให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการศึกษา

สมชาย เทพแสง (2547, หน้า 58-59) กล่าวถึงอุปสรรคและปัญหาที่ใช้เทคโนโลยีไม่ประสบผลสำเร็จในสถานศึกษาไว้ 6 ประการ ดังนี้ 1) ขาดผู้นำที่เหมาะสมโดยเฉพาะผู้นำยังไม่เปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ในการบริหารและการจัดการ ยังไม่กระจายอำนาจ ยังมองเห็นว่าเทคโนโลยีเป็นเรื่องไกลตัว ยุ่งยากในการปฏิบัติ ซึ่งผู้นำยุคใหม่ต้องถือว่าเทคโนโลยีเป็นปัจจัยที่ห้าที่ส่งเสริมให้ชีวิตมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมทั้งช่วยส่งเสริมการจัดการคุณภาพให้ประสบผลสำเร็จ 2) ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ ธุรกิจ เอกชน ชุมชน และประชาชน จึงต้องมีการวางแผนระยะยาวออกเป็นกฎหมายยกเว้นภาษีแก่ผู้บริจาค ให้กายกย่องเชิดชูแก่ผู้สนับสนุนการศึกษา หรือหาผู้สนับสนุนให้โรงเรียนแต่ละโรงเรียนโดยเน้นโรงเรียนขนาดเล็กที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ก่อนเป็นอันดับแรก 3) ขาดผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ ขาดผู้ที่มีความรู้ในการผลิตสื่อการสอนด้านคอมพิวเตอร์ ขาดผู้แนะนำและนิเทศงานในการใช้เทคโนโลยี ทำให้ไม่สามารถนำมาใช้ได้เต็มที่ จึงต้องฝึกอบรมครูทุกคนเพื่อสามารถผลิตสื่อการสอน และสามารถใช้อุปกรณ์ได้โดยถือเป็นมาตรฐานของครูคุณภาพด้านหนึ่ง 4) ขาดงบประมาณในการสนับสนุน โรงเรียนส่วนใหญ่มุ่งเน้นการก่อสร้างมากกว่าการพัฒนาสื่อการสอน เพราะอาคารสิ่งก่อสร้างเป็นอนุสาวรีย์ของผู้บริหารที่มองเห็นภาพลักษณ์ชัดเจนที่สุด จนละเลยการพัฒนาสื่อการสอนโดยเฉพาะเทคโนโลยี ซึ่งผู้นำการศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้มีประสบการณ์มาทางด้านนี้ จึงไม่ค่อยสนใจและให้การสนับสนุนเท่าที่ควร 5) มีการอบรมมากแต่การให้ศึกษาน้อย จะเห็นว่าในการพัฒนาครูหรือบุคลากรแต่ละปีมีมากมาย แต่อบรมแล้วก็ผ่านไป โดยมีได้เจาะลึกถึงประโยชน์ที่ได้รับ จึงควรเน้นให้การศึกษามากกว่าการอบรม โดยผู้ที่เข้ารับการอบรมจะต้องเรียนรู้อย่างจริงจัง และนำมาใช้ประโยชน์ได้โดยเฉพาะการใช้อุปกรณ์ในการเรียนการสอน ผู้บริหารจะต้องดูแลประเมินผลอย่างต่อเนื่องและ 6) การทำงานไม่ต่อเนื่อง การทำงานแบบไฟไหม้ฟางคงต้องขจัดทิ้งไป โดยหันมาใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ทุกระดับชั้น โดยเน้นการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อมุ่งให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ถาวร บุ่งทอง (2549, หน้า 141) กล่าวว่า การพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา ที่มีปัญหา มาก ได้แก่ 1) การประเมินผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษ 2) การจัดหาและจัดทำสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอและหลากหลาย และ 3) การประสานความร่วมมือในการผลิต จัดทำ พัฒนาและ การใช้ สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและพัฒนา งานด้านวิชาการกับบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

สรุปความว่า ปัญหาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้ หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้ ได้แก่ ขาดการวางแผนการผลิตสื่อ จัดทำและใช้สื่ออย่างเป็นระบบ ขาดขาดทักษะการผลิตสื่อเทคโนโลยี โรงเรียนขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อและเทคโนโลยี และขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน และที่สำคัญขาดความร่วมมือจากหมู่คณะ

ดังนั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ปัญหาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้ หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้ ได้แก่ ขาดการวางแผนการผลิตสื่อ จัดทำและใช้สื่ออย่างเป็นระบบ ขาดขาดทักษะการผลิตสื่อเทคโนโลยี โรงเรียนขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อและเทคโนโลยี และขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน และที่สำคัญขาดความร่วมมือจากหมู่คณะ วัดได้จาก 1) ความรู้ความสามารถของครูในการผลิตสื่อ หรือการนำสื่อมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนยังไม่เพียงพอ 2) ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญ ขาดความร่วมมือในหมู่คณะ 3) งบประมาณในการผลิต จัดซื้อ จัดจ้าง การซ่อมบำรุงรักษาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้มีไม่เพียงพอ 4) ผู้แนะนำและนิเทศงานในการใช้เทคโนโลยีมีไม่เพียงพอ และ 5) โครงสร้างพื้นฐาน โอกาสและการเข้าถึงไม่เท่าเทียมกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ทองคำ บัวอินทร์ (2541, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานทางวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย พบว่า การสร้างหรือปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียนและท้องถิ่น ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ส่งเสริมให้ครูพัฒนาหลักสูตร ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพท้องถิ่นเพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ส่วนการใช้หลักสูตรที่สร้างหรือปรับปรุงขึ้นจริงมีการส่งเสริมให้ครูนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปใช้สอนจริงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนการนิเทศระหว่างที่ใช้หลักสูตรมีค่าเฉลี่ยน้อย การประเมินผลการใช้หลักสูตรที่ใช้ได้ผลแก่โรงเรียนอื่นมีค่าเฉลี่ยต่ำ การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพโดยการเตรียมการสอนล่วงหน้ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด แต่การให้ความรู้แนวการจัดประสบการณ์ให้แก่บุคลากรมีค่าเฉลี่ยต่ำ มีการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้มี

ค่าเฉลี่ยสูง แต่การนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำการประเมินผลการเรียนโดย
แจ้งให้นักเรียนทราบจุดประสงค์การเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงแต่การวิเคราะห์แบบทดสอบมีค่าเฉลี่ยต่ำ
ด้านสื่อการเรียนการสอนมีการจัดบริการใช้สื่อโดยคำนึงถึงความสะดวก แต่การนำข้อมูลการ
ให้บริการมาวิเคราะห์คุณภาพของสื่อเพื่อการปรับปรุงมีค่าเฉลี่ยต่ำ

ดำเนิน ปรางพรม (2542, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการบริหารงาน
วิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของข้าราชการครู โดยรวมอยู่ในระดับปาน
กลาง และการบริหารงานวิชาการรายด้านพบว่า มีปัญหาในระดับปานกลางในด้านวัสดุประกอบ
หลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผล และประเมินผล ด้านห้องสมุด ด้านนิเทศภายใน
และด้านการอบรมทางวิชาการ ตามลำดับ ส่วนด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการ
เรียนการสอนมีปัญหายอยู่ในระดับน้อย ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนปกติกับโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษา มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยรวมและด้านการเรียนการ
สอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านห้องสมุด แตกต่างกัน โดยโรงเรียนขยายโอกาสมีระดับ
ความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการสูงกว่าด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ด้าน
การนิเทศภายใน และด้านการอบรมทางวิชาการไม่แตกต่างกัน และข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ใน
ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการทั้งโดย
ภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

สมยศ พงษ์ศิริวัฒน์ (2543, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาการบริหาร
งานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัด
ปทุมธานี พบว่า 1) ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
จังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการครบทั้ง 7 ด้าน คือ ใช้วิธีการ
ประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อค้นหาปัญหาด้านการเรียนการสอนก่อนเปิดภาคเรียน จัดครูเข้าสอน
ในชั้นเรียนตรงตามความสามารถและความถนัดของแต่ละคนแนะนำให้ครูใช้วัสดุในห้องถิ่นมา
ประดิษฐ์เป็นสื่อการเรียนการสอน ให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล จัด
กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่าน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจเข้าไปใช้ห้องสมุด จัดมุม
หนังสือในห้องเรียนจัดปฐมนิเทศครูที่บรรจุใหม่ให้เข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความ
รับผิดชอบในด้านการเรียนการสอนอยู่เสมอ 2) ปัญหาในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่ คือการขาด
บุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการวิเคราะห์หลักสูตรของแต่ละกลุ่มประสบการณ์ครูบางคน
ไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนให้สอดคล้องกันทั้งหลักสูตร ครูไม่ดัดแปลงวัสดุท้องถิ่นมาใช้
เป็นสื่อการเรียนการสอนขาดเครื่องมือที่มีคุณภาพในการประเมินผลการเรียนการสอน สภาพ
ห้องสมุดไม่เหมาะสมและไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาค้นคว้า ขาดความกระตือรือร้นในการ
เพิ่มพูนความรู้เพื่อพัฒนาตนเองและไม่ได้ทำแผนประชุมอบรมทางวิชาการการประจำปี

บุญส่ง พุทธิรักษ์พงศ์ (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ อ่าวลึก จังหวัดกระบี่ พบว่า 1) ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติงานวิชาการครบทั้ง 7 ด้าน คือ จัดส่งครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร จัดครูเข้าสอนตามความถนัดและความสามารถของแต่ละคน จัดให้มีศูนย์หรือห้องบริการการเรียนการสอน จัดให้ครูมีส่วนร่วมกำหนดวิธีวัดผลและประเมินผลส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ ให้ผู้บริหารนิเทศงานตามแผนปฏิทิน ปฏิบัติงานจัดส่งครูไปประชุมอบรมกลับมาถ่ายทอดความรู้ให้ครูอื่นทราบ 2) ปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการ พบว่า บุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการวิเคราะห์หลักสูตรตามกลุ่มประสบการณ์ ขาดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความชำนาญในการแนะนำการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน ขาดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความชำนาญในการแนะนำ การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน ขาดการติดตามผลการนำผลการประเมินไปใช้ ขาดงบประมาณในการจัดหาซื้อหนังสือห้องสมุด ขาดบุคคลที่มีความรู้ด้านนิเทศภายใน และขาดการติดตามผลหลังจบการประชุมอบรมทางวิชาการ

วัชระ สุยะลังกา (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารได้ปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียน เกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนิเทศภายในโรงเรียน และการวัดผลประเมินผลในทุกกิจกรรม สำหรับปัญหาที่พบ คือ ผู้บริหารไม่สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ครูไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตร ผู้บริหารไม่ติดตามการใช้หลักสูตร มอบหมายให้ครูไปทำงานด้านอื่นมากกว่าการสอน ตลอดจนการวัดผลประเมินผลที่ไม่เป็นระบบ และไม่มีการตรวจสอบเครื่องมือในการวัดผลให้ได้มาตรฐาน

วีรชัย วรรณศรี (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนใหญ่มีการจัดควบคุม ติดตาม และพัฒนาการบริหารงานวิชาการทั้ง 7 งาน คือ งานหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ มีวิธีการจัดหาหรือจัดให้มีเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรให้เพียงพอสำหรับการศึกษาค้นคว้าโดยรับจากหน่วยงานต้นสังกัด งานการเรียนการสอน มีวิธีประเมินผล การเรียนการสอนของครู โดยประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน งานวัสดุ ประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน มีวิธีการใช้เอกสารประกอบหลักสูตรโดยใช้หนังสือเรียน งานวัดผลและประเมินผล มีวิธีการจัดหาห้องสมุด โดยจัดหาซื้อด้วยงบประมาณ งานนิเทศภายในมีการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นิเทศ และงานประชุมอบรมทางวิชาการร่วมกับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหรือสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดส่วนปัญหาการบริหารงานวิชาการที่พบ คือ ขาดอัตรากำลังครู ครูผู้สอน

ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง การนิเทศภายใน โรงเรียนดำเนินการไม่ต่อเนื่องไม่สม่ำเสมอและโรงเรียนขาดงบประมาณในด้านวัสดุประกอบ หลักสูตรและสื่อการสอน เอกสารหลักสูตร หนังสือห้องสมุด และยังขาดงบประมาณในการจัด ประชุมทางวิชาการ

อุดม จันทรโสภา (2545, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการ 7 งาน คือ ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านห้องสมุด และด้านการอบรมทางวิชาการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาการบริหารงานวิชาการ 7 งาน คือ ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านห้องสมุด และด้านการอบรมทางวิชาการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และข้าราชการครูที่มีตำแหน่งหน้าที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัญหาการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน ข้าราชการครูที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน และข้าราชการครูที่มีอายุราชการแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

กนกวรรณ โตแยม (2547, หน้า 131-154) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ใน 8 ด้าน ผลการศึกษา 1) สภาพการบริหารงานวิชาการ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก และ 2) ปัญหาการบริหารงานวิชาการ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย และการเปรียบเทียบสภาพและปัญหา จำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน พบว่า ทุกสภาพและปัญหาที่จำแนกตามสมมติฐานทุกรายด้านและภาพรวม มีระดับปฏิบัติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จุไรลักษณ์ โกมล (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี พบว่า 1) สภาพการบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี โดยรวมแล้วด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการประเมินผลการศึกษา ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และด้านการจัดการวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี โดยรวมแล้วด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการประเมินผลการศึกษา ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และด้านการจัดการวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับปานกลาง 3) เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการ

ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่งปัจจุบัน และโดยรวมด้านการจัดการเรียนการสอน ด้าน การนิเทศภายใน ด้านการประเมินผลการศึกษา ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และด้าน การจัดการวิจัยในชั้นเรียน ไม่แตกต่างกัน ส่วนเขตที่ตั้งโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการประเมินผลการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และขนาดของ สถานศึกษาโดยรวมและด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการประเมินผล การศึกษา ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และด้านการจัดการวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาขนาดเล็กมีสภาพการบริหารงานวิชาการ น้อยกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ 4) เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันโดยรวม และด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการประเมินผลการศึกษา ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และ ด้านการจัดการวิจัยในชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษา ขนาดเล็กมีปัญหาการบริหารงานวิชาการมากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่

ดำรง เสนาวัง (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มี ต่อปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาพสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงาน วิชาการโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ คือ 1) ด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ 2) ด้านการเรียนการสอน 3) ด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ 4) ด้านการนิเทศภายใน 5) ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน 6) ด้านงานห้องสมุด และ 7) ด้านการวัดผลประเมินผล ส่วนความคิดเห็นของผู้บริหารไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ กับระดับการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการโดยรวม

สละ กิ่งโพธิ์ (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมใน การบริหารงานวิชาการของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ตามภาระงาน 8 ด้าน พบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษ นครราชสีมา ทั้ง 8 ด้าน ใน 4 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ครูมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ขั้นตอนการร่วมดำเนิ การ รongลงมาได้แก่ ขั้นตอนการร่วมตัดสินใจ ขั้นตอนการร่วมรับผลประโยชน์ตามลำดับ และ ขั้นตอนที่ครูมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ขั้นตอนการร่วมประเมินผล 2) ความสัมพันธ์ระหว่าง ประสบการณ์ในการทำงานของครูน้อยกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปกับการมีส่วนร่วมในการ บริหารงานวิชาการทั้ง 8 ด้าน ใน 4 ขั้นตอน ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษ นครราชสีมา มีความสัมพันธ์กับขั้นตอนของการมีส่วนร่วม 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการร่วม ตัดสินใจ ขั้นตอนการร่วมดำเนินการ และขั้นตอนการร่วมประเมินผล ในการบริหารงาน วิชาการตามภาระงาน 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ ด้านการวิจัย

เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 3) ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ที่ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ปฏิบัติหน้าที่ราชการอยู่กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ไม่มีความสัมพันธ์กับขั้นตอนการมีส่วนร่วม ในการบริหารงานวิชาการตามภาระงานทั้ง 8 ด้าน ในทุกขั้นตอน มีนัยสำคัญที่ .05 4) ข้อเสนอแนะที่ผู้บริหารควรปฏิบัติให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ คือ การให้ครูมีส่วนร่วมในขั้นตอนการร่วมรับผลประโยชน์ และขั้นตอนการร่วมประเมินผลมากขึ้นและควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนมากขึ้น และทั่วถึง ควรจัดอบรม สัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรและการวัดผลประเมินผล ควรให้ครู ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ ส่งเสริมให้ครูจัดทำกรวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการศึกษา โรงเรียนควรจัดหาสื่อเทคโนโลยีและงบประมาณมาสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างเพียงพอ โรงเรียนควรเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับบริการจากองค์กรและชุมชน

เอมอร บุรณศักดิ์ (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่าการศึกษา 1) ปัญหาการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ระยอง เขต 2 พบว่า 1.1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 1.2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีปัญหาอยู่ในระดับมาก 1.3) ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 1.4) ด้านการนิเทศการศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับมาก และ 1.5) ด้านการแนะแนวการศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า 2.1) จำแนกตามตำแหน่งการปฏิบัติงานในภาพรวมมีปัญหาไม่แตกต่างกัน 2.2) จำแนกตามเพศในภาพรวมมีปัญหาไม่แตกต่างกัน แต่พบว่ารายด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .05 2.3) จำแนกตามอายุ ในภาพรวมมีปัญหาไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญอยู่ที่ระดับ .05 2.4) จำแนกตามวุฒิการศึกษา ในภาพรวมมีปัญหาไม่แตกต่างกัน 2.5) จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ในภาพรวมมีปัญหาไม่แตกต่างกัน 2.6) จำแนกตามขนาดสถานศึกษา มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .05 และ 2.7) จำแนกตามความสนใจด้านวิชาการ มีปัญหาไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .05

กีก้อง ด้วงชนะ (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 รายข้อและในภาพรวมของแต่ละด้าน มีดังนี้ 1) สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก และ

รายด้าน อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ในภาพรวมรายด้าน อยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง 3) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อจำแนกตามตัวแปร ขนาดโรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามตัวแปร ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เจียรนัย ดีเดช (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า 1) สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการและครูผู้สอน ใน 5 ด้านในภาพรวม มีสภาพและปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประกันคุณภาพการศึกษามีสภาพการปฏิบัติในระดับมากส่วนด้านอื่นๆ มีสภาพการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง และปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน 2) การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวม พบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตาม สถานภาพในการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของโรงเรียนและอัตราส่วนครูต่อนักเรียน

ณัฐพล คำหารพล (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานวิชาการ รวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาตามขนาดของสถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ต่างก็มีการดำเนินงานวิชาการในสถานศึกษา รวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก และในแต่ละด้านก็มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ยกเว้น สถานศึกษาขนาดเล็กมีการดำเนินงานวิชาการในสถานศึกษาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการนิเทศการศึกษา มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด 2) สภาพการดำเนินงานวิชาการ ที่ดำเนินงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน รวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แต่ละด้านมีการดำเนินงานวิชาการในสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกัน ยกเว้น ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีการดำเนินงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก มากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง ด้านการนิเทศการศึกษาพบว่า มีการดำเนินงานในสถานศึกษาขนาดเล็กมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ ด้านการแนะแนวการศึกษา พบว่ามีการดำเนินงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก มากกว่า

สถานศึกษาขนาดกลาง ส่วนการดำเนินงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดใหญ่ พบว่ามีการดำเนินการไม่แตกต่างกัน

สนธิ ไทยกล้า (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า 1) ข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภาพรวมระดับปานกลาง สำหรับการบริหารงานวิชาการที่ข้าราชการครูมีส่วนร่วมสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ส่วนการบริหารงานวิชาการที่ข้าราชการครูมีส่วนร่วมต่ำสุด คือ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น 2) ข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ที่มีอายุแตกต่างกัน มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน และปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาประเภทต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .05

สมพงษ์ สมใจเพ็ง (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการตามแนวปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 -2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุพรรณบุรี พบว่า 1) สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการตามแนวปฏิรูปการศึกษาในภาพรวม 7 ด้าน อยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับการปฏิบัติจากมากไปน้อย คือ ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างกับสถานศึกษาขนาดเล็ก 3) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารต่างกัน ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 4) ปัญหาที่พบมากที่สุดและแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการตามแนวการปฏิรูปการศึกษาในแต่ละด้านเรียงตามลำดับความถี่ 3 อันดับแรก ได้แก่ ปัญหาด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ ขาดความรู้ความเข้าใจด้านการทำวิจัย แก้ไขโดย จัดประชุมอบรม เรื่องการวิจัยในชั้นเรียน รองลงมาเป็นปัญหาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือ ครูยึดติดการจัดการเรียนรู้แบบเดิม ทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสที่จะเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย แนวทางการแก้ปัญหาตามลำดับ คือ ส่งเสริมให้ครูจัดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เน้นกระบวนการคิดและการแก้ปัญหา จัดให้มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และปัญหาลำดับที่ 3

เป็นปัญหาด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา แก้ไขโดย ส่งเสริมความร่วมมือกับบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาคุณภาพภายในสถานศึกษา รวมทั้งสร้างความเข้าใจและจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

ตรีโชค กางกัน (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี พบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนมีสภาพการบริหารงานด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนเป็นอันดับสุดท้าย ส่วนปัญหาการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยโรงเรียนมีปัญหาการบริหารงานด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ และมีปัญหาการบริหารงานด้านกิจกรรมนักเรียน เป็นอันดับสุดท้าย และ 2) การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเมื่อจำแนกตามตำแหน่งระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอน และจำแนกตามวุฒิการศึกษา ระหว่างปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามวิทยฐานะ ระหว่างกลุ่มครูชำนาญการ กับกลุ่มครูชำนาญการพิเศษ ครูเชี่ยวชาญหรือเชี่ยวชาญพิเศษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน 11-15 ปี กับน้อยกว่า 11ปี และกับ 16-20 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง วุฒิกการศึกษา วิทยฐานะ วิธีการพัฒนาตนเอง และภาวะการณ์เป็นหนี้ ไม่แตกต่างกัน

เย็นจิตร์ รัตนแพง (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า 1) บุคลากรโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับน้อย เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหามากที่สุด 3 ด้าน คือ ด้านการวัดผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และมีปัญหาน้อยที่สุดคือ ด้านการนิเทศการศึกษาและด้านการแนะแนวการศึกษาและ 2) บุคลากรโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียน มีประสบการณ์การทำงาน และสถานภาพในโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและเป็นรายด้านทุกข้อ ไม่แตกต่างกัน

สวรส เอกบุตร (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 2 พบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โดยรวมอยู่

ในระดับมาก ส่วนปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โดยรวมอยู่ในระดับน้อย และ 2) ระดับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน แต่ไม่แตกต่างกันตามระดับการศึกษา

2. งานวิจัยต่างประเทศ

กูธฮาร์ท (Goodhart, 1991, p.2214 - A) ทำการวิจัยเรื่อง ลักษณะของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐที่มีประสิทธิภาพในด้านวิชาการพบว่าความเป็นผู้นำในด้านการจัดองค์กรของผู้บริหาร ความมีคุณธรรม จริยธรรมของครูปฏิบัติการสอน และความเป็นหนึ่งเดียวของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนและส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพซึ่งกันและกัน

แชบแมน, และเบิร์ชฟิลด์ (Chapman, & Burchfield, 1992, p. 2112 - A) ทำการวิจัยเรื่อง ความเชื่อของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับบทบาทของพวกเขาในการปรับปรุงและพัฒนาการแสดงออกในเชิงวิชาการของนักเรียน พบว่าผู้บริหารเหล่านั้นมีความเชื่อว่าการจัดการ 3 ประการ ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อการติดตามและนิเทศการสอน การจัดการในโรงเรียน และความสัมพันธ์กับชุมชนมีผลต่อการปรับปรุงและพัฒนาการแสดงออกของนักเรียนในเชิงวิชาการ

บอบเบทท์ (Bobbett, 1992, p.9) ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบบรรยากาศทางด้านวิชาการในโรงเรียนที่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาที่ถือว่ามีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดีจำนวน 9 โรงเรียน พบว่าระบบการบริหารงานในโรงเรียนที่ชัดเจน มีส่วนสำคัญในการเพิ่มบรรยากาศที่ดีในโรงเรียน ครูปฏิบัติการสอนในโรงเรียนเหล่านี้ มีความเป็นอิสระในการตัดสินใจสูง นักเรียนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเต็มที่

ยูเนสโก (UNESCO, 1992, p.66) ได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในระดับมัธยมศึกษา ได้สรุปปัญหาการใช้หลักสูตรของประเทศในทวีปเอเชีย ซึ่งได้แก่ประเทศอัฟกานิสถาน บังคลาเทศ อินเดีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และศรีลังกาว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรเป็นปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนเอกสารหลักสูตรของครูและผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมครูเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและขาดการติดตามผลการใช้หลักสูตรของครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมครูเกี่ยวกับหลักสูตรขาดประสิทธิภาพ ขาดแคลนเอกสารหลักสูตร ตำราเรียนไม่ทันสมัย ขาดแคลนหนังสืออ่านประกอบ ประการสุดท้าย คือศูนย์พัฒนาหลักสูตรขาดการวางแผนที่ดีในการนำหลักสูตรไปใช้

ไวท์ (White, 1993, abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรและผสมผสานพิเศษ จุดมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อศึกษาการนิเทศหลักสูตรพิเศษและทัศนคติของ ครูใหญ่ต่อบทบาทการนิเทศ ประชากรที่ใช้ศึกษาคือครูใหญ่โรงเรียนในเมืองโรงเรียนประถมศึกษาของตำบลฟินิกซ์ โดยใช้วิธีการวิจัยหลายวิธีการรวมทั้งใช้แบบสำรวจ 105 ข้อ และสัมภาษณ์เจาะลึก โรงเรียนที่ศึกษาจะสัมพันธ์กับการศึกษาพิเศษ

ฝ่ายโรงเรียนการประเมินและการทดแทนความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนนักเรียน

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสรุปได้ว่า ส่วนใหญ่ทั้งครูและผู้บริหารมีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการครบ คือ การวางแผน พัฒนาหลักสูตร ร่วมกับคณะครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญ สืบหาความต้องการในการใช้สื่อ จัดประชุมครูเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน จัดให้มีห้องสมุดโดยใช้ห้องเรียนในอาคารเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมห้องสมุด จัดทำโครงการและปฏิทินงานนิเทศภายใน โดยให้ครูมีส่วนร่วมในการนิเทศ จัดให้มีการประชุมทางวิชาการ ในการบริหารทั้งครู และผู้บริหารสถานศึกษายังขาดความรู้ในเรื่องความรู้ความชำนาญในการวิเคราะห์หลักสูตร ขาดอัตราครู ครูไม่มีเวลาว่างผลิตสื่อและเตรียมสื่อการสอน ขาดเครื่องมือที่มีคุณภาพในการประเมินผลการเรียนการสอน ครูขาดการควบคุมติดตามคาบกิจกรรมอิสระของนักเรียน การจัดกิจกรรมไม่หลากหลายไม่ตรงกับความสนใจของนักเรียน ครูขาดการค้นคว้าวิจัย และผลิตเอกสารทางวิชาการและการประเมินตามสภาพจริง สถานศึกษาจะต้องศึกษาแก้ปัญหาและหาจุดอ่อน จุดแข็งของโรงเรียนว่าเป็นอย่างไร เพื่อหาแนวทางในการจัดการศึกษา ให้มีคุณภาพ และสามารถบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร และครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช) จังหวัดเพชรบูรณ์

